

LANDSKAPSANALYS

RÖDKULLEN, ÅRE KOMMUN
SAMRÅDSHANDLING 2021-04-01

LANDSKAPSANALYS

Rödkullen, Åre kommun

Kund: Åre kommun

Organisation Sigma Civil

Projektansvarig: Anders Eriksson

Upprättad av: Cecilia Flygare

Granskad av: Anders Eriksson

Godkänd av: Anders Eriksson

Projektnummer: 166543

Datum: 2021-04-01

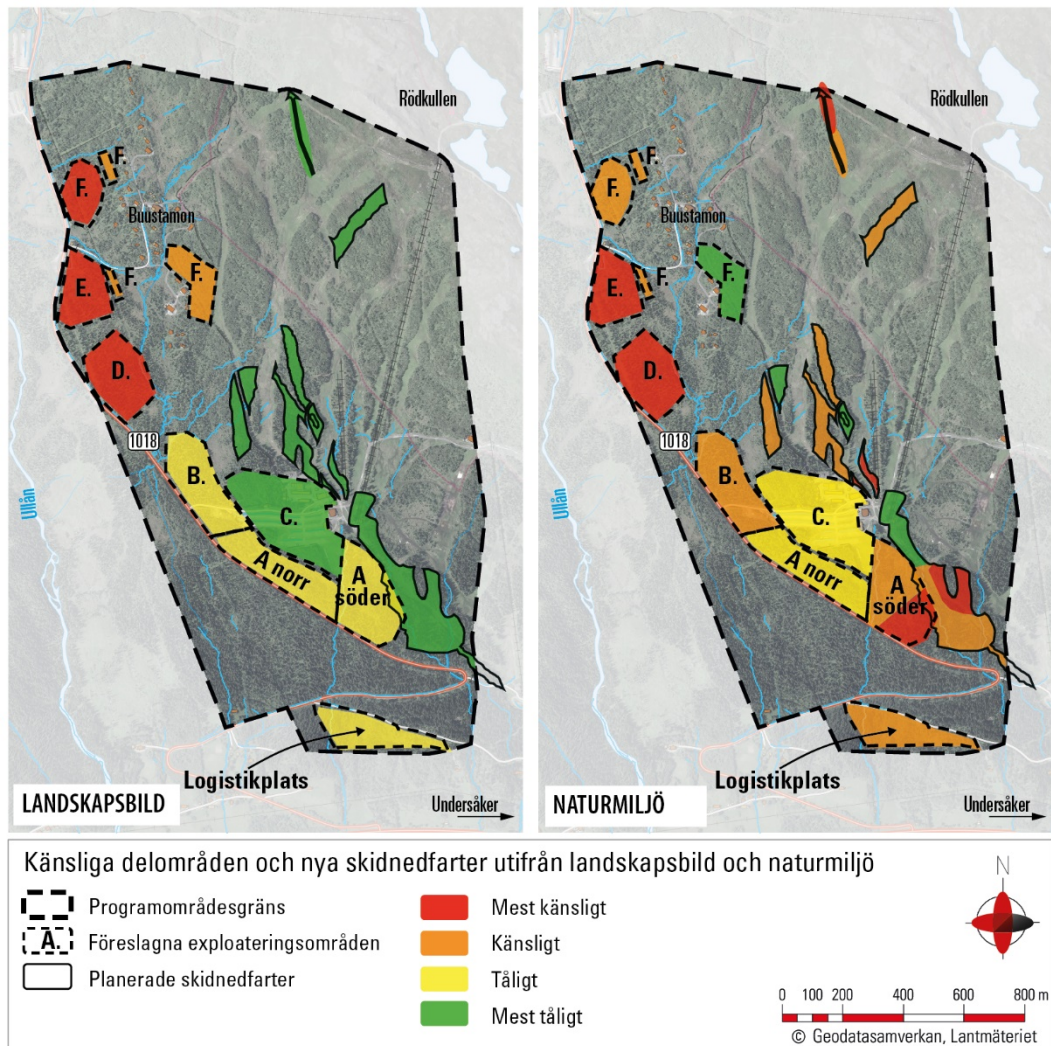
1 SAMMANFATTNING

I Rödkullen, Åre planeras en ny bykärna med tillhörande fritidsbostäder. Därför pågår ett arbete med att ta fram ett planprogram för området. Programområdet ligger i anslutning till friluftsområdet Ullådalen, på Åreskutans sydvästra sluttning och är cirka 300 hektar stort. Utredningsområdet är beläget mellan de två fjällarna Åreskutan och Mullfjället, öster om Ullådalen. Terrängen är varierande och sluttar från sydväst upp mot nordost. Inom området finns storslagna vyer mot Mullfjället och Åresjön. Höjdskillnaden sträcker sig från 500 meter över havet till 810 m ö.h. Landskapet är storskaligt och innehåller kalvfjäll, stora skogsområden, myrmark, ett flertal vattendrag, infrastruktur, spridd bebyggelse och öppna stråk för skidpister.

Landskapsanalysen ska fungera som ett kunskapsunderlag när det kommer till bedömning av platsens lämplighet för föreslagna markanvändning. 30 hektar mark av den totala ytan inom programområdet har utsetts för vidare exploatering uppdelat på 8 områden som benämns A. Södra, A. norra, B, D, E och F, samt Logistikplats. Även nya pistnedfarter, liftar och skidvägar behöver anläggas för utveckling av Rödkullen. En viktig utgångspunkt i programförslaget är att värna de naturvärden som finns i området och att ny bebyggelse anpassas till befintlig terräng så att påverkan på landskapsbilden minimeras. Områdena i norr bedöms vara känsligast för förändring (E och D) därefter följer delområde F. Delområden A. Norra, A. södra och B omger den planerade centrumkärnan för Rödkullen och bedöms vara tåligare för förändring än områden i norr. Delområde Logistikplats i söder bedöms ha ungefär samma tålighet som dessa områden. Tåligast bedöms området för Rödkullens centrumkärna vara som idag redan är högt exploaterat.

Under arbetets gång har anpassningar i programförslaget gjorts, för att minimera påverkan på landskapet och på naturmiljön. En högre grad av markexploatering föreslås i de områden där marken redan är bebyggd vilket är runt omkring befintlig skidanläggning Rödkullen. Längre norrut, vid område D och E planeras småskalig bebyggelse som smälter in i omgivande natur. Längst i norr planeras 40 tomter med enfamiljshus som ska placeras spritt i landskapet för att minska påverkan på landskapsbilden. Gröna zoner mellan bebyggelse och mellan delområden har skapats genom att vegetation sparas. På så vis minskas bebyggelsens exponering i landskapet och mot Ullådalsvägen och naturmarker tillgängliggörs för det rörliga friluftslivet.

Programförslaget kommer att påverka landskapsbilden, i olika grad beroende på om exploatering föreslås i områden som bedömts vara känsliga eller om det sker i områden som bedömts som tåliga, se figur nedan. Nedfarter, pister, skidvägar och liftanläggningar bedöms ge måttligt negativa konsekvenser. Ny exploatering skulle medföra störst negativa konsekvenser för delområde D och E i norr. Delområde F riskerar att exponeras i landskapet, naturen är dock inte lika känslig som för område D och E. Programförslaget bedöms ge minst negativa konsekvenser för centrumkärnan område C eftersom marken här redan är exploaterad i hög grad. Område B och Logistikplatsen bedöms få måttligt negativa konsekvenser.

Bedömd känslighet utifrån landskapsbild respektive naturmiljö.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

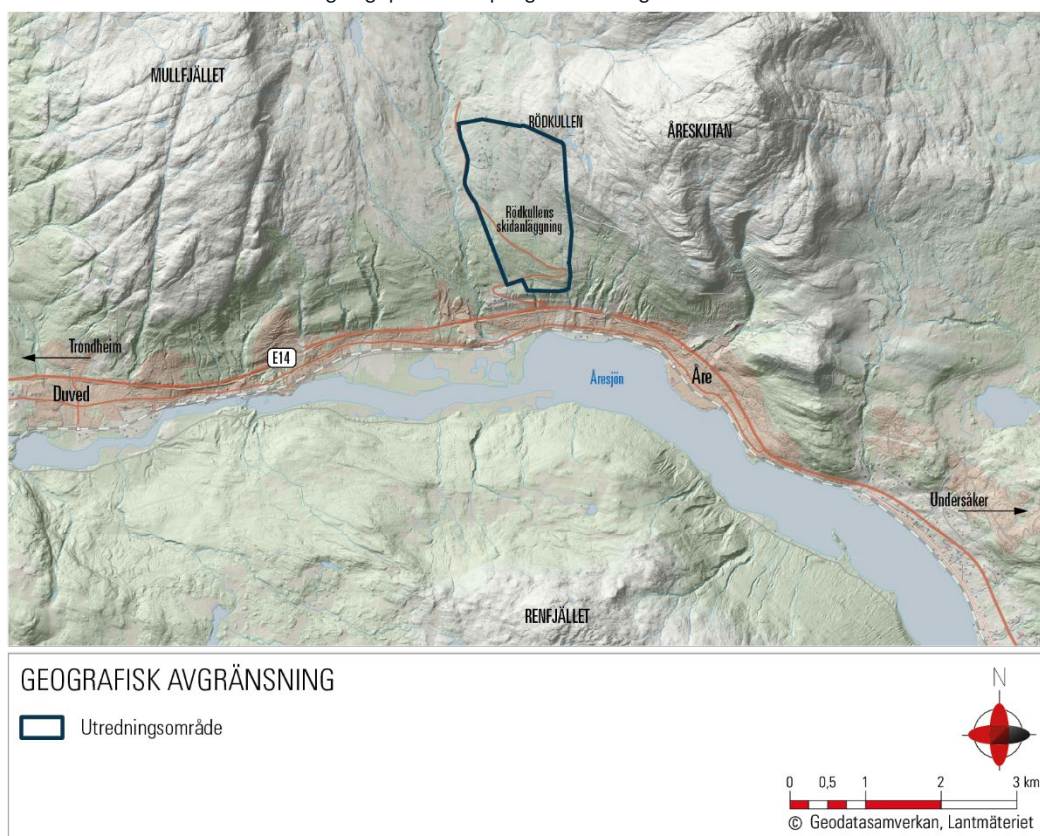
1	SAMMANFATTNING	3
DEL 1 NULÄGESANALYS		6
2	INLEDNING.....	6
2.1	BAKGRUND.....	6
2.2	SYFTE	8
2.3	METOD OCH UNDERLAG	8
2.4	GEOGRAFISK AVGRÄNSNING	8
2.5	BEGREPPSFÖRKLARING	9
3	ÖVERGRIPANDE BESKRIVNING AV OMRÅDET.....	9
3.1	LANDSKAPSKARAKTÄRER	9
3.2	LANDSKAPSBILD.....	10
3.3	RIKSINTRESSEN	11
3.4	REKREATION OCH FRILUFTSLIV.....	13
3.5	KULTURMILJÖ	14
3.6	NATURMILJÖ	16
4	FÖRUTSÄTTNINGAR.....	19
4.1	DELOMRÅDE LOGISTIKPLATS	19
4.2	DELOMRÅDE A. SÖDRA.....	21
4.3	DELOMRÅDE A. NORRA	23
4.4	DELOMRÅDE B	25
4.5	DELOMRÅDE C	27
4.6	DELOMRÅDE D + E.....	29
4.7	DELOMRÅDE F	31
4.8	SAMLAD BEDÖMNING AV DELOMRÅDENAS TÅLIGHET OCH KÄNSLIGHET.....	33
DEL 2 KONSEKVENSPANALYS		35
5	PROGRAMFÖRSLAG.....	35
6	KONSEKVENSER.....	38
6.1	NYA LIFTAR, SKIDVÄGAR OCH PISTER.....	38
6.2	DELOMRÅDEN.....	38
6.3	SAMLAD BEDÖMNING	41
7	REFERENSER	42

DEL 1 NULÄGESANALYS

2 INLEDNING

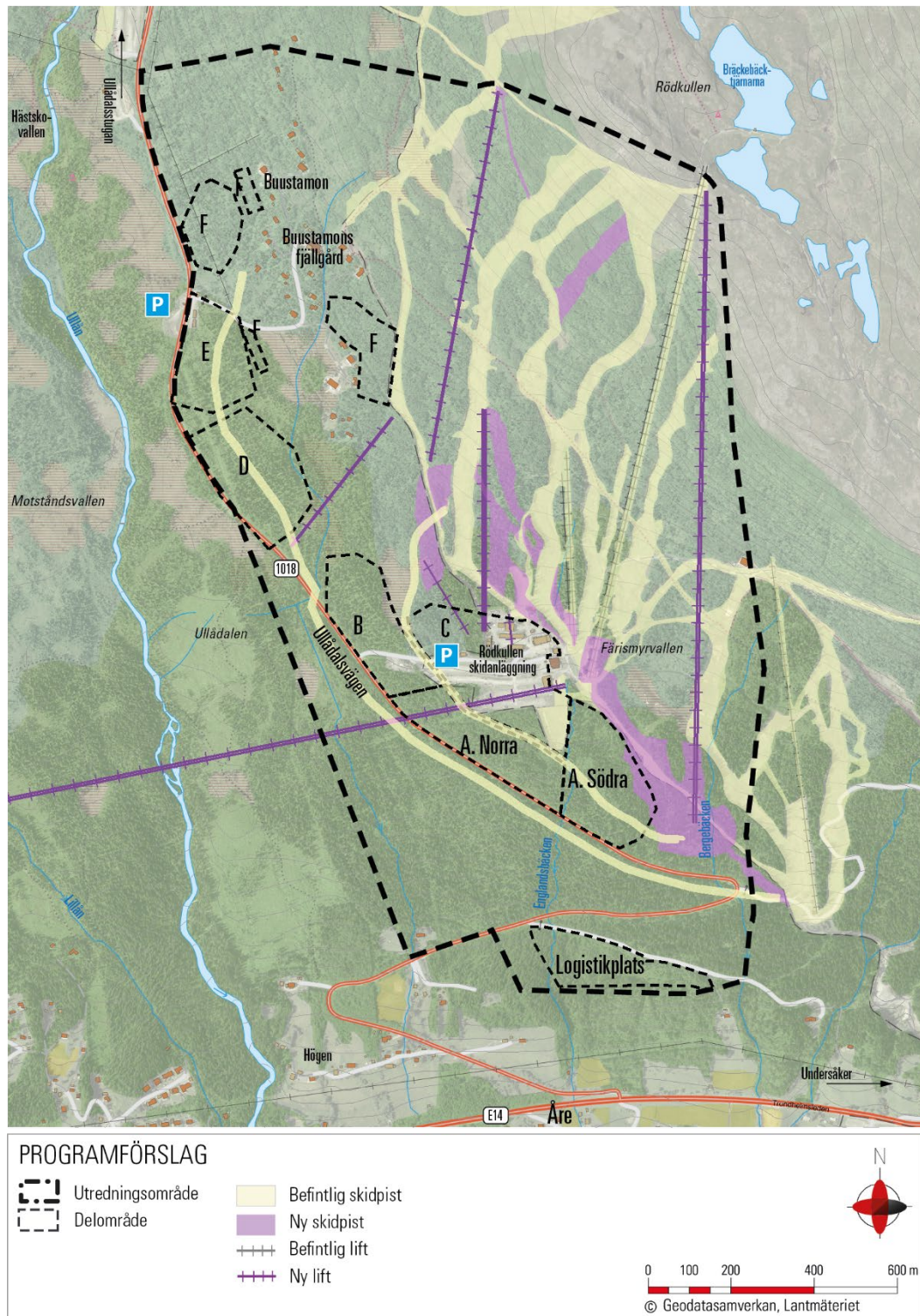
2.1 BAKGRUND

Det pågår ett arbete att ta fram ett planprogram i området Rödkullen i Åre. Planprogramområdet, i föreliggande rapport omnämnt som utredningsområde, är knappt 300 hektar stort och ligger på Åreskutans sydvästra sluttning i anslutning till det populära friluftsområdet Ullådalen (Figur 1). Syftet med planprogrammet är att undersöka möjligheterna för att utveckla en ny bykärna med tillhörande fritidsbostäder. Det område som idag är utgångspunkt för den alpina skidåkningen i Rödkullen är tänkt att bli centrumkärna med hotell, butiker och restauranger. Att bevara de naturvärden som identifierats i området är en utgångspunkt för programförslaget.

Figur 1. Utredningsområdets lokalisering.

Av den totala ytan är det cirka 30 hektar mark, uppdelat på 8 områden, som bedöms vara lämplig att utreda vidare för exploatering. Områdena omnämns i föreliggande rapport från söder till norr som Logistikplats, A. södra, A. norra och B-F (Figur 2).

Figur 2. Utredningsområdets avgränsning med delområden.

2.2 SYFTE

Syftet med landskapsanalysen är att upprätta ett kunskapsunderlag för detaljplaneringen för området Rödkullen i Åre. Underlaget ska ligga till grund för bedömning av platsens lämplighet för föreslagen markanvändning.

2.3 METOD OCH UNDERLAG

Landskapsanalysen är uppdelad i två delar. Som ett första steg tas en nulägesanalys fram, kallad Nulägesanalys, Del 1. Nästa steg är en konsekvensanalys av det förslag som tagits fram av White Arkitekter, i föreliggande rapport kallad Del 2 Konsekvensanalys.

Nulägesanalysen inleds med en beskrivning av de 8 delområdena utifrån landskapets kultur- och naturvärden, bebyggelse och topografi som tillsammans utgör grunden för landskapets förutsättningar. Därefter görs en analys av varje delområde där specifika värden som påverkar landskapet lyfts fram. Utifrån landskapets värden och hur landskapet är sammansatt görs slutligen en bedömning hur tåligt eller känsligt varje delområde är för exploatering.

Studien har genomförts dels genom två dagars platsbesök i oktober månad 2020, dels utifrån tidigare inventeringar och utredningar i området. För att se på vilket sätt utredningsområdet är exponerat på längre håll än från Ullådalsvägen (väg 1018), har två vyer valts ut som besöktes under fältdagarna (Figur 3). Vy 1 är riktad mot utredningsområdets västra kant från Lillåstugan. Lillåstugan ligger i Ullådalen på något högre höjd än utredningsområdet och cirka 1,5 km bort. Vyn ger en bra panoramavy mot utredningsområdet från väster. Vy 2 är riktad mot utredningsområdets södra kant från Årevägen som löper längs Åresjön.

2.4 GEOGRAFISK AVGRÄNSNING

Landskapsanalysen omfattar de 8 delområden som föreslagits inom planprogrammets avgränsning, nedan kallat utredningsområde (Figur 2).

2.5 BEGREPPSFÖRKLARING

Landskap - Enligt den europeiska landskapskonventionen är landskap ett område sådant som det uppfattas av människor och vars karaktär är resultatet av påverkan av och samspel mellan naturliga och/eller mänskliga faktorer.

Landskapstyp - En landskapstyp är en benämning för en viss generell uppbyggnad av ett landskap.

Landskapsbild - Landskapets utseende och upplevelsemässiga aspekter som kan beskrivas utifrån begrepp som skala och struktur.

Landskapskaraktär – Landskapskaraktären definieras som ett distinkt och igenkännbart mönster av beståndsdelar som genomgående förekommer i en viss typ av landskap.

3 ÖVERGRIPANDE BESKRIVNING AV OMRÅDET

3.1 LANDSKAPSKARAKTÄRER

Utredningsområdet omfattas, enligt Landskapsanalys Åredalen, Åre kommun 2017-12-22, av de två karaktärsområdena Åre skidområde (huvudsakligen) och Mullfjället (till en mindre del).

En landskapskaraktär definieras som ett distinkt och igenkännbart mönster av skilda beståndsdelar som genomgående förekommer i en viss landskapstyp. Definitionen är huvudsakligen utifrån framförallt geologiska mönster, topografi, sjöar, vattendrag, vegetation, markanvändning, bebyggelse och infrastruktur. Dessa olika delar bildar sammantaget ett landskaps specifika karaktär. Denna karaktär kan bedömas utifrån skilda skalor, från övergripande på nationell nivå ned till en lokal nivå.

3.1.1 Karaktärsområde Åre skidområde

Huvuddelen av utredningsområdet omfattas av karaktärsområde Åre skidområde, benämnt som område 8 i ovan nämnda rapport. Karaktärsområdet kännetecknas av att det är ett "alpint rekreationsområde i fjälllandskap med fjällskog och kalfjäll" och från stora delar av området är det storslagen utsikt över dalgången och omgivande fjälllandskap. Däri ingår också "siluetterna av de tre höjderna Totthummeln, Högåsen och Vik" som utgör topografiska landmärken. Mycket av bebyggelsen i området serverar skidturismen. Området skiftar också karaktär utifrån årstid, vintertid är det skidåkning och sommartid vandring och cykling.

Karaktärsområdet är känsligt för exploatering som stör siluetterna av de tre höjderna. Karaktärsområdet har också hög känslighet för etableringar som saknar samband med den rekreationsverksamhet som är själva grundbulten i Åreområdet. Däremot finns en potential att fortsätta exploatering inriktad på turismen. Då måste dock topografi, trädgräns, bebyggelsens utformning och närhet till befintliga anläggningar beaktas noga.

3.1.2 Karaktärsområde Mullfjället

En liten bit av utredningsområdets sydvästra del omfattas av karaktärsområde Mullfjället, benämnt som område 7 i ovan nämnda rapport. Karaktärsområdet kännetecknas av att det idag är skogsbeväxt, gränsen mellan skog och fjället samt kalfjället med dess orörda fjällnatur.

Karaktärsområdet är känsligt för exploatering av iögonfallande exploateringar. Detta eftersom det till så stor del är karakteriserat av dess orörda fjällnatur som är väl exponerad. Extra känsligt är här kalfjällets siluett och trädgränsen.

Den potential som dock finns rör tämligen begränsad bebyggelse i anslutning till befintliga anläggningar och som då också är inriktad på rekreation.

3.2 LANDSKAPSBILD

Markanvändning, vyer, stråk och landmärken redovisas i Figur 3.

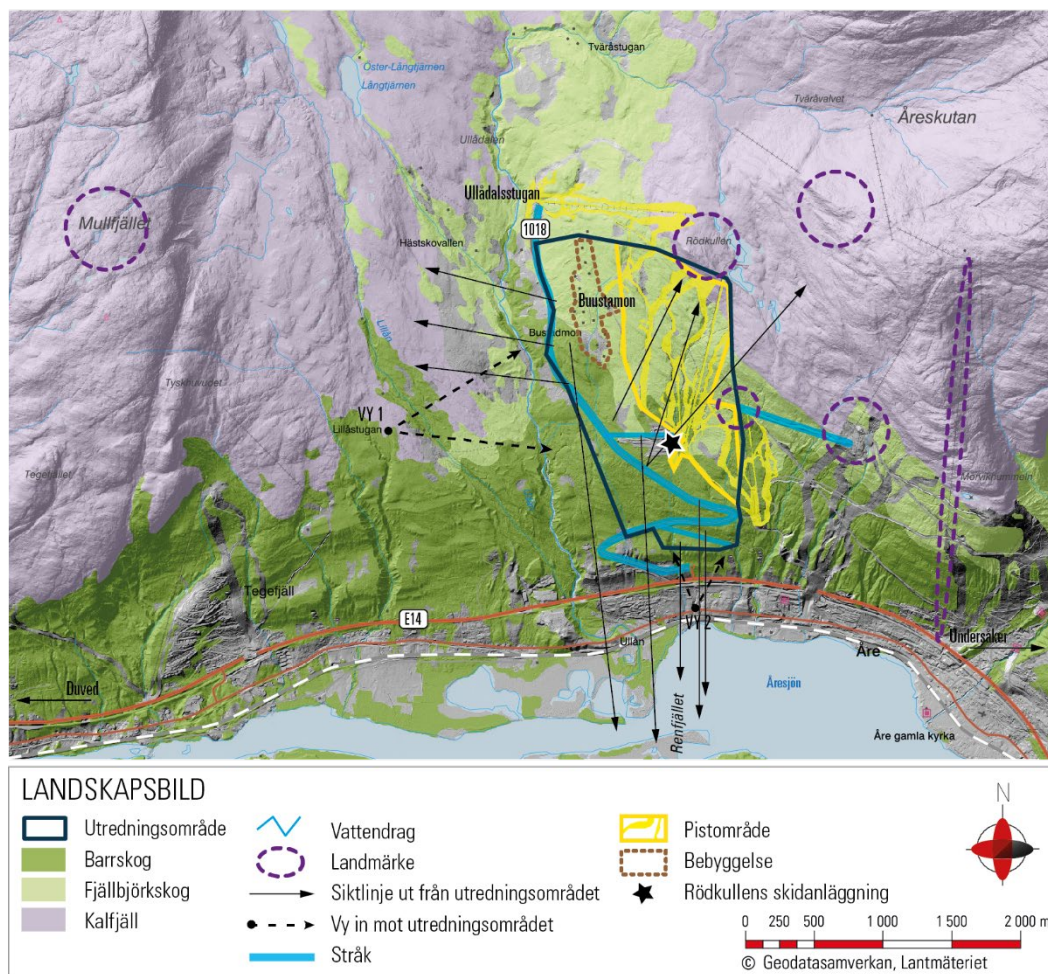
Utredningsområdet ligger öster om Ullådalen, som är dalgången mellan de två fjällen Mullfjället och Åreskutan. Terrängen inom hela utredningsområdet sluttar från sydväst upp mot nordost, där utredningsområdet möter kalfjället, med toppen Rödkullen. Området är alltså en sydvästvänd sluttning med vyer mot Mullfjället i väst och den storslagna terrängen söder om Åresjön.

Höjdskillnaden inom utredningsområdet sträcker sig från cirka 500 m ö h till 810 m ö h. Hela utredningsområdet, förutom ett mindre område i nordöst, ligger under trädgränsen. Det omgivande landskapet är storskaligt och utgörs av stora sammanhängande skogsområden, myrmark, öppna stråk för skidpister, kalfjäll, spridd bebyggelse och infrastruktur. Flera vattendrag korsar sluttningarna ner mot Åresjön, däribland Englandsbäcken och Bergebäcken. Området ligger inom den naturgeografiska regionen "Västjämtlands högläggesskogar", en region som präglas av fjällnära granskogar. Inom utredningsområdet förekommer även fjällbjörkskog.

Det främsta kännetecknet är just de omfattande partierna med skogsmark, huvudsakligen granskog, som i princip helt dominerar utredningsområdets sydvästra del. Genom detta område med skogsmark löper Ullådalsvägen, som är ett stråk som genomkorsar hela utredningsområdet, delvis utgör det dess västra gräns. I den centrala delen av utredningsområdet finns det mest påtagliga inslaget av infrastruktur, ett flertal större byggnader samt stora grusade parkeringsytor. Dessa betjänar liftsystemet och maskinparken, huvudsakligen pistmaskiner. I Buustamon, i den nordvästra delen av utredningsområdet, finns ett visst inslag av enstaka fritidshusbebyggelse utspridd i terrängen, förbunden med mindre vägar. Där ligger också Buustamon fjällgård som utgör en målpunkt. Den nordöstra halvan av området präglas av de öppna stråken i skogsmarken, som utgörs av pisterna. De löper huvudsakligen i nord-nordöstlig riktning och möter kalfjället som finns i utredningsområdets nordöstra spets.

Information om geologi och jordart saknas över området hos Sveriges Geologiska Undersökning, SGU. Moränmark dominerar dock men det finns betydande inslag av torvmark, bland annat i form av backmyrar.

I det omgivande landskapet finns ett flertal särpräglade topografiska landmärken (formationer) med en viktig funktion för orientering. Nämnas kan fjälltopparna Mullfjället, Rödkullen, Åreskutan och Renfjället. Åre kabinbana utgör ett markant inslag i landskapsbilden med sina kraftiga och höga ledningsstolpar. Även en del bebyggelse som servar skidturismen är synliga vida omkring.

Figur 3. Markanvändning, vyer, stråk och landmärken inom utredningsområdet och i det omgivande landskapet.

3.3 RIKSINTRESSEN

Riksintressen som berörs av utredningsområdet framgår av Figur 4.

Riksintresse för kulturmiljövård enligt MB¹ 3 kap. 6 §

Utredningsområdets södra del berör Åredalen (Z32) som är riksintresse för kulturmiljövården. I beskrivningen för riksintresset som gjordes på 1970-talet, utgörs värdena framför allt av två delar, dels Åre samhälle, dels det omkringliggande fjällnära odlingslandskapet. För hela riksintresset kan

¹ Miljöbalken (1998:808)

generellt sägas att det landskap som identifierades som skyddsvärt och hotat omkring 1970, idag till stora delar inte finns kvar. Länsstyrelsen i Jämtlands län har pekat ut Åredalen som ett mycket förändrat riksintresse och föreslog i en rapport 2009 en revidering av riksintresset². I dagsläget har ingen förändring av riksintressets beskrivning skett.

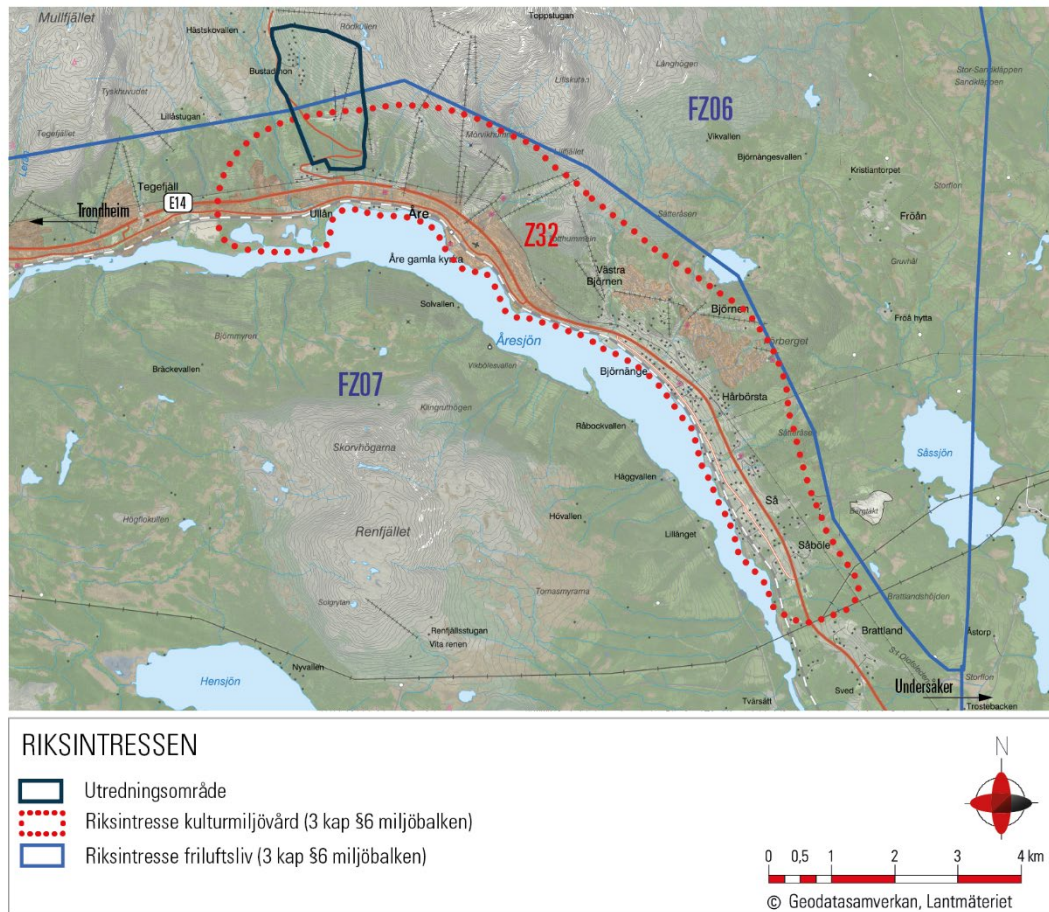
Riksintresse för friluftsliv enligt MB 3 kap. 6 §

Utredningsområdet berör i norr *Åreskutan* (FZ06) som är utpekad som riksintresse för friluftsliv. I värdeomdömet för riksintresset ges följande beskrivning: "*Området är ett klassiskt turist- och friluftslivsområde med utmärkta förutsättningar för friluftsliv och nyttjas av ett stort antal människor såväl vinter som sommar i form av många olika friluftaktiviteter*". Interesseaspekter som omnämns i beskrivningen av riksintresset är turskidåkning, långfärdsvandring, naturstudier, fritidsfiske, kanoting och utförsåkning. Vidare berörs även riksintresset *Sylarna-Vålådalen-Helags* (FZ07). Riksintresseområdet beskrivs som en fjällvärld med mycket höga naturvärden, omfattande alla typer av fjällnatur från högfjäll till lågfjäll och genomkorsat av ett stort antal sjöar och vattendrag. Arbete med översyn av riksintresseområdet pågår.

Riksintresse för rörligt friluftsliv enligt MB 4 kap. 1-2 §§

Utredningsområdet ligger inom *Fjällvärlden i Jämtlands län* som är utpekad som riksintresse för det rörliga friluftslivet. Områdena som omfattas av denna paragraf är angivna i miljöbalken och utvalda med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns i området som helhet. Exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön får komma till stånd endast om det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdenas natur- och kulturvärden. Enligt 4 kap 2 § miljöbalken ska turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen beaktas vid bedömning av tillåtligheten av exploateringsföretag.

² Förändringarnas Åre: kulturhistorisk landskapsanalys av riksintresset Åredalen. Johan Look (2009).

Figur 4. Planprogrammet berör riksintressena för kulturmiljövård och friluftsliv.

3.4 REKREATION OCH FRILUFTSLIV

Rekreation definieras av Nationalencyklopedin som "återhämtande av krafter genom vistelse i avkopplande miljö". De allra flesta kopplar friluftsliv till vistelse i skog och mark. Friluftsliv definieras av Naturvårdsverket som "vistelse utomhus i natur- eller kulturlandskapet för välbefinnande och naturupplevelser utan krav på tävling".

3.4.1 Sociala värden

Utredningsområdet ligger inom ett landskapsavsnitt som utgörs av skogsmark. Skogens virkesproduktion och skogens betydelse för den biologiska mångfalden genererar en typ av värden, men skogen kan även erbjuda upplevelsevärden i form av sociala värden. I skogen finns alltså så kallade sociala värden som är av betydelse för människors välbefinnande, hälsa, boende/livsmiljö, turism och därtill hörande regional utveckling. En definition från Skogsstyrelsen är att "Skogens sociala värden är de värden som skapas av upplevelser av skogen".

3.4.2 Friluftsliv

Åredalen är känt för dess möjligheter att utöva ett varierande och rikt friluftsliv. Utredningsområdet gränsar i norr till Ullådalens friluftsområde som är en del av Åre skidområde. Här finns Ullådalsstugan, vandringsleder, skidspår, skidliftar och badmöjligheter i Ullån. I den nordvästra delen av utredningsområdet ligger Bustaamon med ett fyrtiotal fritidsstugor. Centralt i området finns Rödkullens skidanläggning med liftsystem, värmestuga och restaurang.

3.5 KULTURMILJÖ

Kulturmiljö avser den miljö som präglats av olika mänskliga verksamheter och aktiviteter i tid och rum. Tillsammans har kulturhistoriska komponenter och en rad olika faktorer bidragit till att forma den kulturmiljö vi möter idag. Det handlar om fornlämningar, byggnader och markanvändning samt hävd och traditioner. Tillsammans bildar dessa delar den kulturhistoriska bakgrunden.

3.5.1 Historisk markanvändning

Utmarken— en viktig naturresurs i det äldre jordbrukssamhället

Utredningsområdet ligger i ett område som utgjorts av utmark för byarna Berge, Bräcke, England och Högen. Utmarken har historiskt varit byarnas resursområde. I det historiska kartmaterialet omnämns byarnas utmark som "utäng" och inägomarken som "hemäng". Gårdsenheter ligger utanför aktuellt utredningsområdet och berörs därmed inte. Det finns i övrigt inga utpekade bebyggelsemiljöer eller enskilda byggnader inom utredningsområdet enligt kommunens byggnadsinventering från 2017.³

I det historiska kartmaterialet, som till största delen består av storskifteskartor och laga skifteskartor från första hälften av 1800-talet, ser man hur inägomarken med åker och äng ligger närmast de gårdar som hört till Berge, Bräcke, England och Högen. Höglänt och sandblandad jord användes i första hand som åker medan mer låglänt och blötare marker användes för slätter. Landsvägen har gått nära Åresjön, och gårdarna har legat en bit norr om vägen. Alla i byn ägde dels inägomark i sydslutningarna mot Åresjön, dels utägor i dalgången och upp i fjällen.

Fjällbäckarna har utgjort äldre ägo gränser mellan byarna, de största bäckarna som genomkorsar området är Englandsbäcken och Bergebäcken. Bäckarna har bland annat nyttjats för fiskfångst som varit ett komplement till jordbruket, som transportleder och som energikälla. Kring vattendragen breddade ofta ängar och våtmarker ut sig. Tidigare har vattendragen hållits öppna då slätterna slåttades, idag är flera vattendrag igenvuxna och svåra att se i landskapet.

I utmarken gick kreaturen och betade, inägorna närmast bebyggelsen och ängsmarker var inhägnade för att skydda grödorna. Boskapsskötseln har varit dominerande i det fjällnära jordbruket och de många gånger avlägset belägna myrslätterna har varit viktiga fodertillgångar. I skogen hämtades ved, byggnadstimmer och hägnadsvirke. Kolning och tjärframställning liksom torvbrytning utfördes också i utmarken, i storskalig skala eller för husbehov. Torvtäkter är vanliga i fjällområdet, torv har använts som yttre väggbeklädnad på torvkåtor och som takbeläggning på timrade byggnader. Skogen har också varit en viktig resurs för jakt och fångst. Ett fångstgropssystem med ett antal gropar återfinns

³ Jamtli, Byggnadsinventering Åredalen, 2017

i utredningsområdets norra del (L1946:5221). Lämningen är klassad som fornlämning vilket innebär att den har lagskydd enligt kulturmiljölagens 2 kapitel.

Till byarnas ägor hörde också en fäbodvall för sommarbete av kreaturen. På laga skifteskartan från 1842 finns till exempel Englandsvallen och Bergsvallen markerade. Fäbodarna har legat i dalgången mellan Mullfället och Åreskutan. Ytterligare fäbodarna i Ullådalen finns utritade i det historiska kartmaterialet men mycket längre norrut, i gränslandet mellan barrskog/björkskog och innan kalfjället tar vid. Färismyrvallen strax öster om Rödkullens skidanläggning finns kvar som ortsnamn.

3.5.2 Uttryck med kulturhistoriskt värde inom utredningsområdet

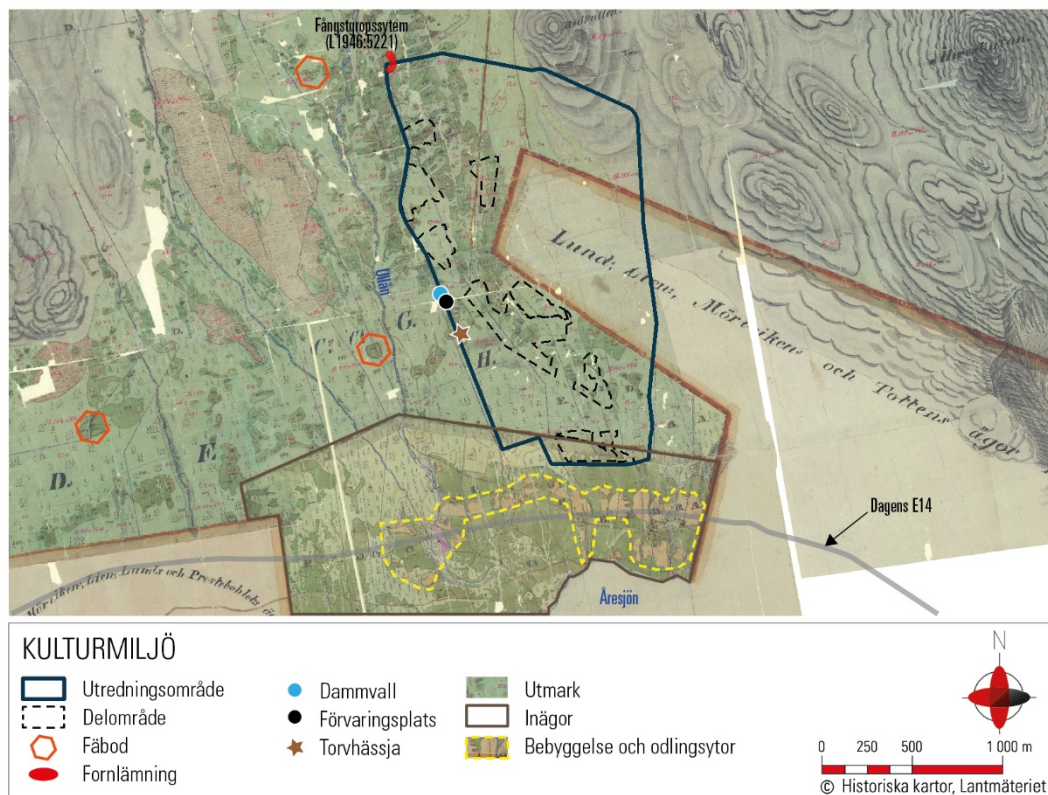
Människans mångsidiga resursutnyttjande av utmarken är på vissa håll fortfarande avläsbart inom utredningsområdet. I norr är skogsmarken till exempel präglad av tidigare jordbruk i form av lösdrift av kreatur och slätter.

I samband med tidigare planering i området utfördes en arkeologisk utredning 2011 med ungefär samma geografiska avgränsning som aktuellt utredningsområde⁴. Vid utredningen reviderades fångstgropssystemet på så vis att en ny grop tillkom. Fyra av de åtta groparna var förstörda av tidigare anläggningsarbeten. Under utredningen framkom en dammvall, en förvaringsanläggning för kylförvaring (ofta påträffas sådana förvaringsplatser nära renvallar och fäbodvallar) och en torvtäkt (en torvhässa som är vanliga spår efter brytning i myrmarker påträffades). Det kulturhistoriska värdet av lämningarna bedömdes med undantag av fångstgropen som lågt. Samtliga lämningar ligger inom utredningsområde men långt ifrån föreslagna exploateringsytor (Figur 5).

Under platsbesök i oktober framkom det inte några ytterligare landskapsuttryck med kulturhistoriskt värde med koppling till agrar markanvändning.

Sammantaget finns det inga lämningar av kulturhistoriskt värde i något av områdena varför denna aspekt inte tas upp som ett värde i landskapet under delområdesbeskrivningarna i kapitel 4. Nulägesanalys.

⁴ Rapport från Arkeologisentrum 2011:22. Rödkullen: arkeologisk utredning steg 1, Bräcke, England och Åre-Berge, Åre socken och kommun, Jämtlands län.

Figur 5. Utredningsområdet ligger i ett äldre utmarkslandskap som hört till Bräcke, Berge och Englands byar. Kartan är framtagen inför laga skifte 1842.

3.6 NATURMILJÖ

Det landskap som vi ser idag är ett resultat av ett växelspel mellan de naturmässiga förutsättningarna och människans brukande av landskapet.

3.6.1 Ekologiska samband och biologisk mångfald

Fyra olika naturtyper kan urskiljas inom området: barrskogar, fjällbjörkskogar, våtmarker samt ängs- och betesmarker. Skogsmarker utgör viktiga livsmiljöer för fågelarter, insekter och växtarter. Gräsmarkernas artrikedom skapar förutsättningar för en fågel- och insektsfaunan, vattendragen fungerar som spridningskorridor genom landskapet och har stor betydelse för den biologiska mångfalden. Förutom att vatten är en förutsättning för liv även på land, bidrar vattendragen till landskapets variation och skapar därigenom livsmiljöer för en stor mängd arter. Naturvärdena kopplade till våtmarker är beroende av ett flertal faktorer där ostörd hydrologi är den kanske enskilt viktigaste faktorn. Våtmarker är en av de artrikaste biotoperna (livsmiljöerna) i Sverige med en stor mångfald av insekter, kärlväxter, mossor, groddjur och fåglar. Förlust av våtmarkshabitat leder till en fragmentering av landskapet vilket försvårar spridningen av arter. Fler våtmarker kan öka konnektiviteten i landskapet, vilket främjar arters spridning och gynnar biologisk mångfald.

För samtliga naturtyper gäller generellt att ju högre naturvärde de har desto känsligare är de, särskilt om värdet är knutet till skogens höga ålder eller hydrologi. Dessa miljöer går som regel inte att

återskapa eller kompensera för och bör därför i regel inte bebyggas utan sparas till så stor del som möjligt. Om stora delar av de gamla träden försvinner uppkommer skada på naturvärdena på platsen som bedöms vara irreversibel, och som ger en minskad möjlighet att på platsen upprätthålla habitatnätverk och funktionella ekologiska samband med närliggande skogsområden.

Ett av de största hoten för biologisk mångfald, förutom ianspråktagande av värdefulla miljöer, är uppsplittring av naturmiljöer samt påverkan på spridningssamband genom anläggande av vägar eller bebyggelse. Nya pistnedfarter kan negativt påverka ekologiska samband då skogsmarker omvandlas till gräsmarker och dessa blir som öar i landskapet. Pisterna bildar barriärer som kan påverka arters förflyttning inom skogsområden och medför svåra möjligheter för arterna att sprida sig. Att spara större sammanhängande områden ger bättre möjligheter för fler naturtyper och arter att fortleva på sikt.

3.6.2 Naturmiljön i området

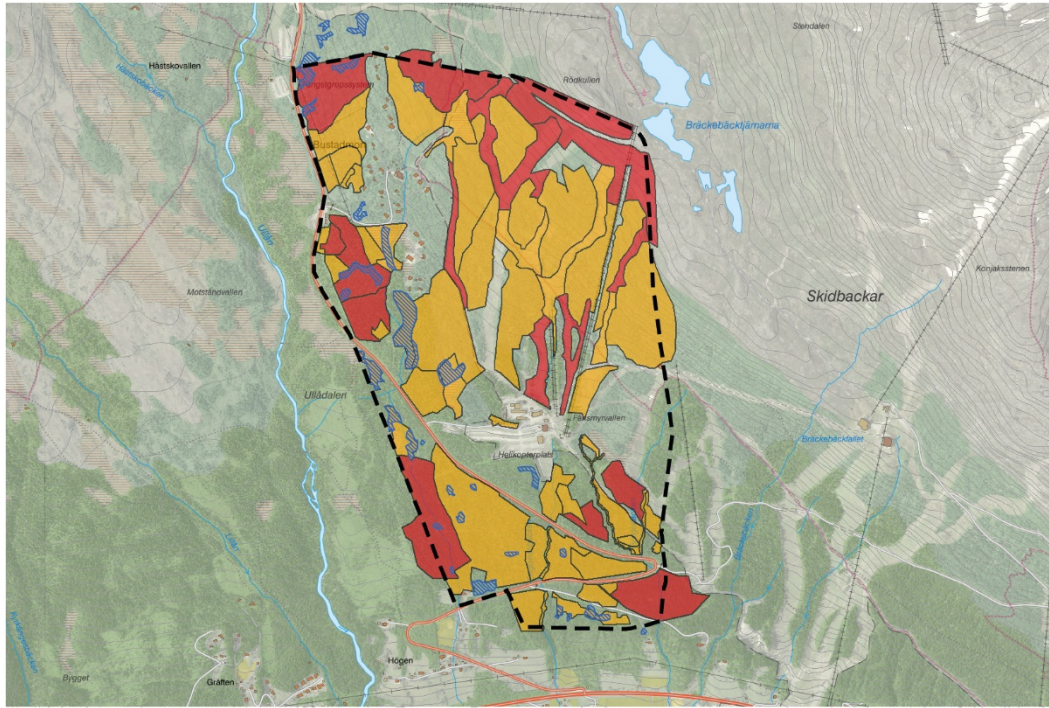
Området ligger i huvudsak i en sydvästvänd sluttning i ett kuperat skogs- och myrlandskap med skiftande skogstyper och många mindre vattendrag som rinner genom området nerför sluttningen. Viss kulturpåverkan återfinns i form av tidigare bete och nuvarande friluftsliv och skidåkning. De största bäckarna är Englandsbäcken och Bergebäcken. Ytterligare en större bäck rinner förbi stugområdet vid Bustaamon och längs utredningsområdets västra kant. Skogen utgörs till större del av örtrik granskog, det finns inom området bestånd med äldre relativt opåverkad och orörd skog. Dessa har generellt höga naturvärden. Delvis är skogen brukad och består i huvudsak av granskog med visst inslag av lövträd. I norr finns fjällbjörkskogen med inslag av andra lövträd såsom rönn och sälg. Viss del av våtmarkerna är påverkade av dikning inom området, framförallt myrområden i angränsning till skog. Inom trakten finns gräsmarker med en rik förekomst av arter knutna till ogödslade gräsmarker. Gräsmarkerna ligger i de östra delarna av programområdet och utgörs av skidnedfarter.

En naturvärdesinventering genomfördes 2020⁵. Inventeringen visade att det inom programområdet finns naturvärden i form av värdefull skog, hydrologiskt känsliga områden, skyddade arter och rödlistade arter. Området utgör livsmiljö för ett antal skogsanknutna fågelarter till exempel tjäder. Där fjällbjörkskogen dominerar är det något artfattigare, i söder är biotopen mer varierad och denna del av inventeringsområdet hyser således också fler fågelarter. Här förekommer bland annat rovfåglar och olika ugglearter, liksom ett antal rödlistade arter såsom lavskrika (LC), talltita (NT) och spillkråka (NT). Fridlysta och skyddade växtarter förekommer inom hela området, mestadels orkidéer. Växterna är dock allmänt spridda i landskapet och bedöms inte ha någon ogynnsam bevarandestatus. Däremot växer den starkt hotade fältgentianan i området som löper stor risk att dö ut i vilt tillstånd.

Påverkan och förlust av identifierade naturvärdesobjekt, fågel- och växtarter kan få stora konsekvenser för den biologiska mångfalden. Fragmentering av naturmiljöer som hyser värdefulla naturvärden kan försvåra spridning av växter, fåglar och insekter. Naturvärdesobjekt som identifierats i naturvärdesinventeringen med höga värden (klass 2) bedöms vara *av stor betydelse* för att upprätthålla biologisk mångfald på kommunal nivå då stora delar av omgivande marker är avverkade eller på annat vis ianspråktaga vilket medför svårigheter för arterna att sprida sig. Naturvärdesobjekt med påtagliga naturvärden (klass 3) har ett något lägre värde för upprätthållandet

⁵ Naturvärdesinventering Rödskallen, 2020

av den biologiska mångfalden. Figur 6 visar vilka naturmiljöer med höga och påtagliga värden som kommer i konflikt med planerad exploatering och därmed kan påverkas. Under varje beskrivning av delområdena i kapitel 4. Nulägesanalys beskrivs naturvärdena mer detaljerat.

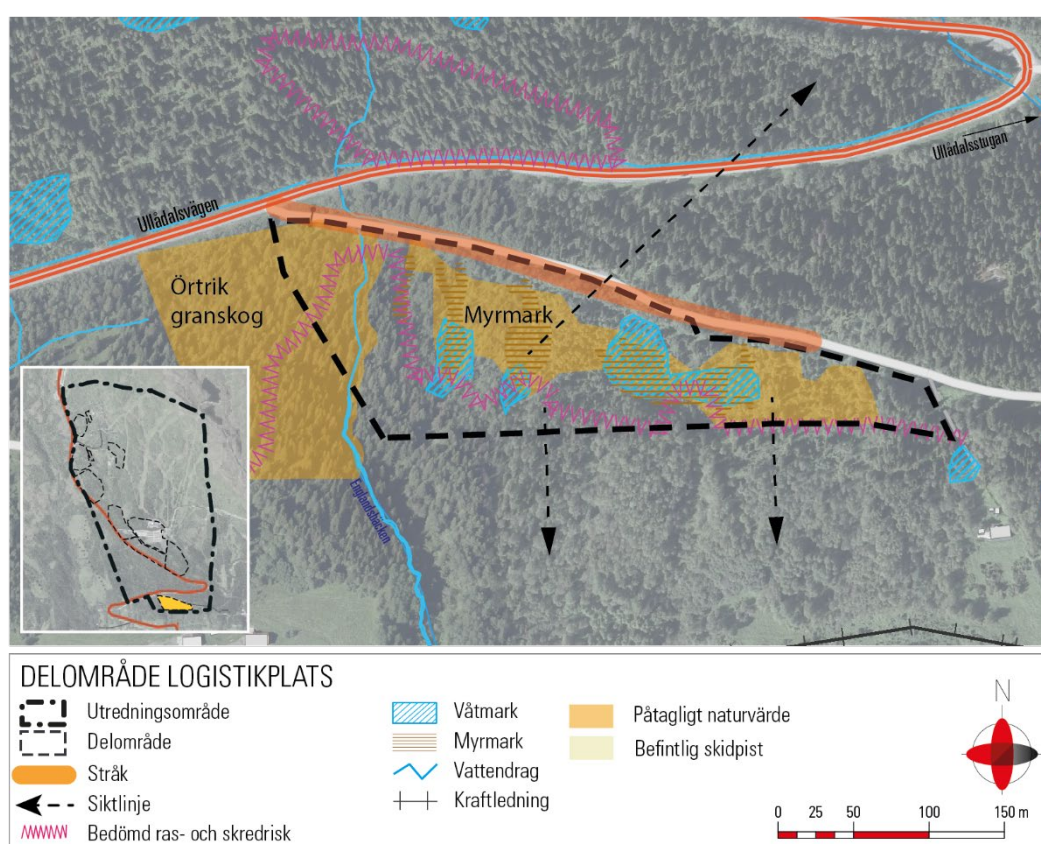

Figur 6. Naturvärden inom utredningsområdet enligt den naturvärdesinventering som genomfördes 2020.

4 FÖRUTSÄTTNINGAR

Under förutsättningar beskrivs de 8 delområdena inom utredningsområdet avseende topografi, markanvändning, funktion, bebyggelse mm. Därefter görs en analys av varje delområde där specifika värden som påverkar landskapet lyfts fram. Utifrån landskapets värden och hur landskapet är sammansatt görs slutligen en bedömning hur tåligt eller känsligt varje delområde är för exploatering.

4.1 DELOMRÅDE LOGISTIKPLATS

Figur 7. Delområde Logistikplats.

4.1.1 Delområdets egenskaper och karaktär

Höjdskillnaden inom området sträcker sig från 490 m ö.h. till 515 m ö.h. Området är relativt flackt, något större lutning upp mot vägbanken där grusvägen löper. Marken är bevuxen med blandskog bestående av björk och gran, enstaka enbuskar förekommer. I området finns ett stort inslag av öppna våt- och myrmarker och flera mindre vattendrag däribland Engelsbäcken som genomkorsar området i västra delen. I norr avgränsas området av en grusväg. Söder om grusvägen är marken bevuxen med tät, yngre blandskog av gran och lövträd, mindre öppningar förekommer. Området omfattas av ras- och skredrisk.

Utblickar finns åt nordost mot Åreskutan och söderut mot Renfjället.

Figur 8. Englandsbäcken går genom områdets västra del.

4.1.2 Värden

Inom området finns örtrik granskog, Englandsbäcken och en större myr. Samtliga har värderats med påtagligt värde. Granskogen är allmänt förekommande i regionen men innehåller ändå biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald. Vattendraget bedöms ha relativt opåverkad vilket är positivt för växt- och djurlivet som lever kring vattenmiljöerna samtidigt som bäcken utgör spridningskorridor genom landskapet och har stor betydelse för den biologiska mångfalden. På myren växer fridlysta orkidéer, myrmarken är delvis påverkad av dikning.

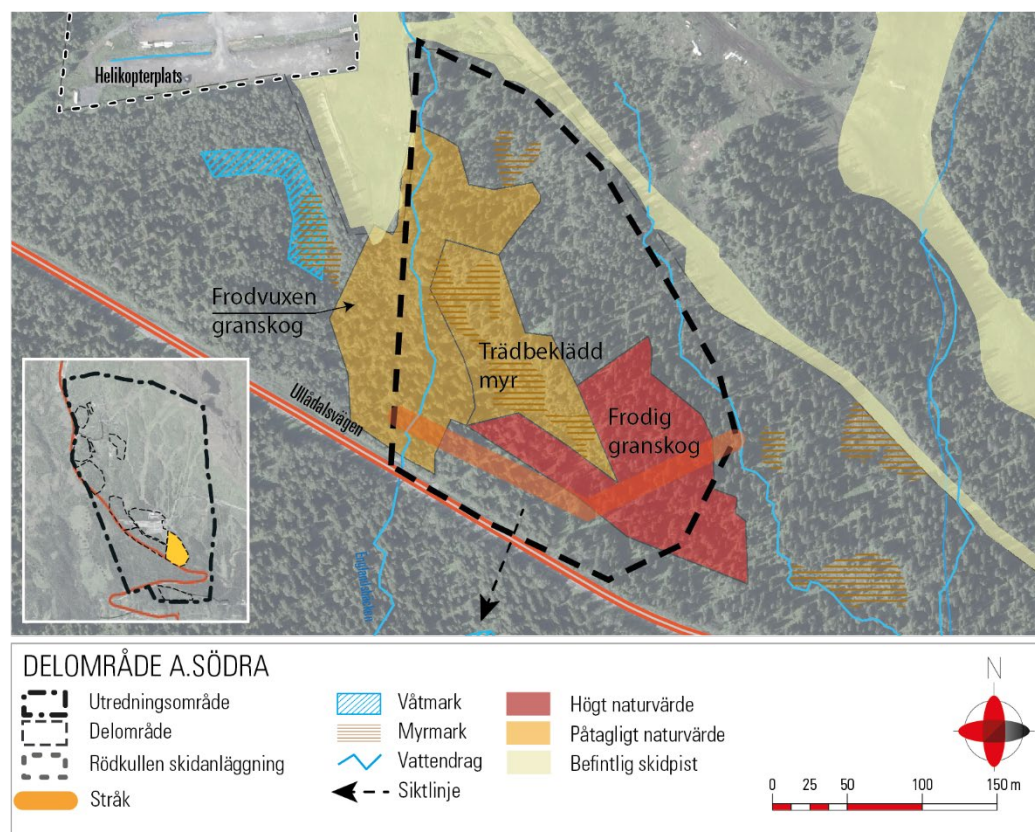
Myrmarkerna bidrar till en positivt tilltalande upplevelse av landskapsbilden. Ett positivt bidrag till landskapsbilden utgör även de vackra vyerna mot Renfjället och Åreskutan.

4.1.3 Tålighet och känslighet

Området bedöms vara tåligt för förändring. Logistikplatsen ligger längre ner i terrängen och området blir därmed inte lika exponerat i landskapet.

Ur naturmiljösynpunkt bedöms området vara känsligt eftersom det finns påtagliga naturvärden i form av myrmark och Englandsbäcken.

4.2 DELOMRÅDE A. SÖDRA

Figur 9. Delområde A. södra.

4.2.1 Delområdets egenskaper och karaktär

Höjdskillnaden inom området sträcker sig från 570 m ö.h. till 620 m ö.h. Terrängen är lätt lutande med ställvis brantare partier. Skogen är bevuxen med blandskog bestående av huvudsakligen äldre gran och mycket mossrikt fältskikt. Området avgränsas i söder av Ullådalsvägen. Genom områdets sydvästra del går en stig/vandringsstråk. I väster angränsar området till pistnedfarter.

Söderut ges utblickar mot Renfjället.

Figur 10. Strövstig i området.

4.2.2 Värden

Inom området finns höga naturvärden i form av frodig granskog, myr och vattendrag. Granskogen har ett högt naturvärde (klass 2) och hyser flera naturvårdsarter däribland den hotade Osttickan (VU). Här finns biotopkvaliteter med positiv betydelse för den biologiska mångfalden. Englandsbäcken bidrar till landskapets variation och skapar därigenom livsmiljöer för en stor mängd arter samtidigt som bäcken utgör spridningskorridor genom landskapet och har stor betydelse för den biologiska mångfalden. Den skogsbeklädda myren har flera typiska signalarter för just denna typ av biotop däribland fridlysta växter.

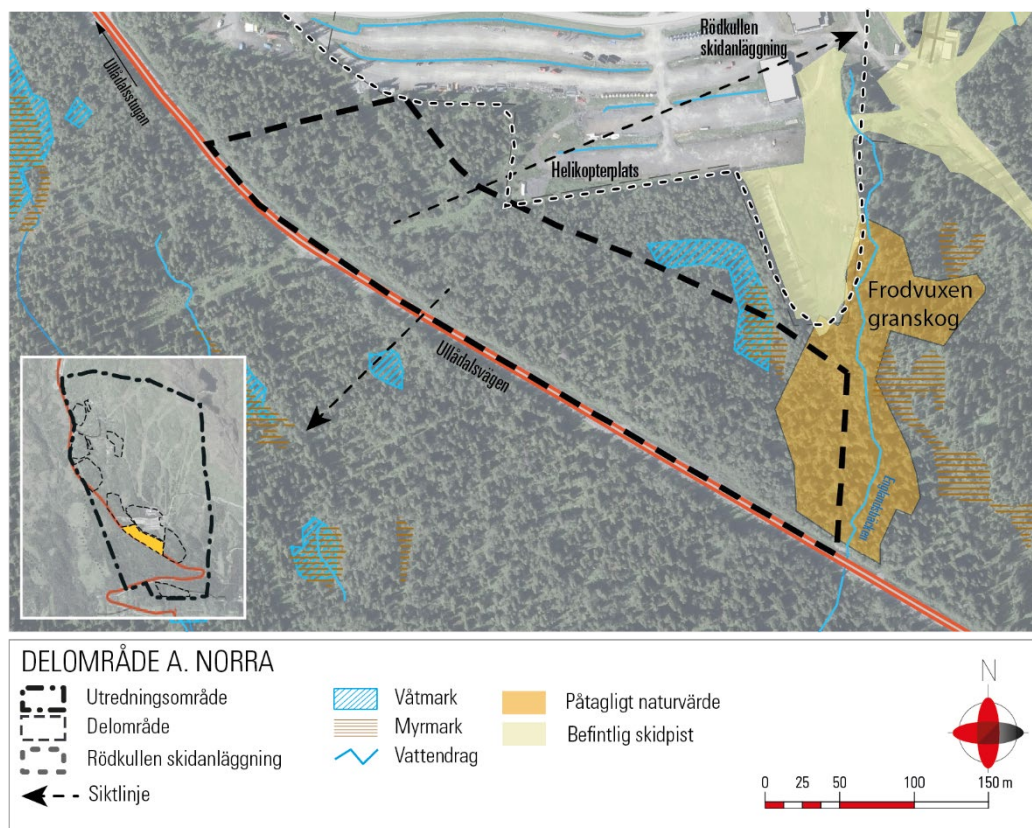
Landskapsbilden är tilltalande med den äldre granskogen vilket skapar en rofylld och stämningsfull miljö. Vandringsstråket/strövstigen i området bidrar till ett ökat värde för rekreation- och friluftslivet.

4.2.3 Tålighet och känslighet

Området bedöms vara tåligt för förändring eftersom området angränsar till redan ianspråktagen mark och ligger inkilat mellan Ullådalsvägen och nuvarande Rödkullens skidanläggning, vilket i hög grad påverkar landskapsbilden.

Ur naturmiljösynpunkt bedöms området vara känsligt eftersom det finns höga naturvärden i form av bland annat örtrik granskog med äldre individer.

4.3 DELOMRÅDE A. NORRA

Figur 11. Delområde A. norra.

4.3.1 Delområdets egenskaper och karaktär

Höjdskillnaden inom området sträcker sig från 580 m ö.h. till 620 m ö.h. Områdets södra del är bevuxet med yngre blandskog med stort inslag av löv med högvuxet fältskikt vilket ger en tätare vegetation. På sina håll öppna partier med örtrik vegetation som är rester från äldre slåttermarker. Höjdskillnad är tydlig ner mot Ullådalsvägen. Berg i dagen förekommer i södra delen av området.

Västerut ges fina utblickar mot Mullfjället, åt nordöst ges fina utblickar mot Rödskullen och Åreskutan.

Figur 12. Slänten ner mot Ullådalsvägen.

4.3.2 Värden

Exploateringsområdet berör en liten del av ett skogsområde med påtagligt naturvärde (klass 3). Granskogen är örtrik med inslag av signalarter som indikerar skoglig kontinuitet. Här finns enstaka biotopkvaliteter med betydelse för biologisk mångfald.

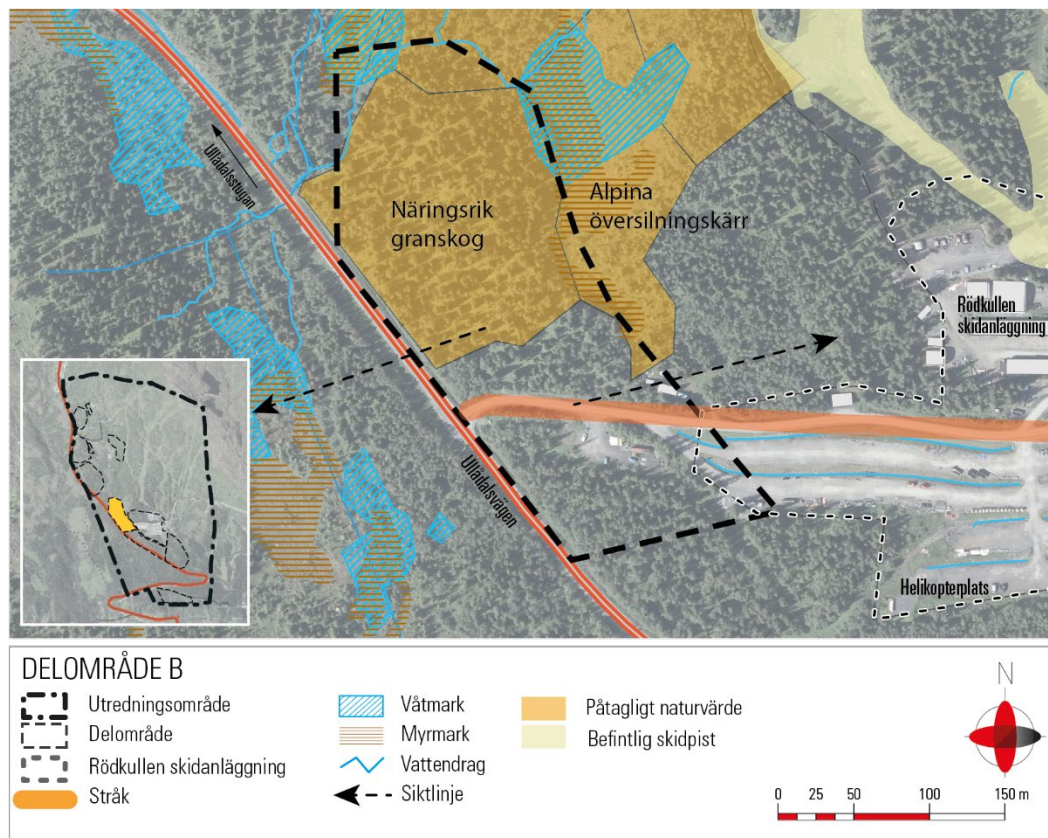
Landskapsbilden är till stor del påverkad av tidigare exploatering. Undantaget är en zon närmast Ullådalsvägen.

4.3.3 Tålighet och känslighet

Området bedöms vara relativt tåligt för förändring eftersom det angränsar till redan ianspråktagen mark och ligger inkilat mellan Ullådalsvägen och nuvarande Rödkullens skidanläggning, vilket i hög grad påverkar landskapsbilden.

Granskog med påtagliga naturvärden finns längs med Englandsbäcken. Skogen berörs endast av delområdets östra kant och visas hänsyn bedöms området som relativt tåligt ur naturmiljösynpunkt.

4.4 DELOMRÅDE B

Figur 13. Delområde B.

4.4.1 Delområdets egenskaper och karaktär

Höjdskillnaden inom området sträcker sig från 615 m ö.h. till 645 m ö.h. Området har varierad terräng med bitvis brantare partier, relativt lutande terräng ner mot Ullådalsvägen som avgränsar området i väster. Marken består av blandskog bestående av övervägande gran, berg i dagen förekommer. Området korsas av vägen in mot Rödskullens skidanläggning. Vägen kantas av grusytor och parkeringsplatser samt spridd bebyggelse med koppling till skidanläggningen. Norra delen av området är relativt orört medans den södra delen är påverkad av skidanläggningen.

Från områdets nordöstra kant ges fina utblickar mot Rödskullen och Åreskutan som ligger nordost om området. Mot väster utblickar mot Mullfjället.

Figur 14. Granskog är vanligt förekommande i området.

4.4.2 Värden

I den norra delen av området finns påtagliga naturvärden i form av en örtrik granskog. Det ligger gott om död ved på marken som bidrar till att upprätthålla spridningskorridorer för vissa arter. Rödlistade arter förekommer och objektet bedöms vara påtagligt artrikare än det omgivande landskapet, vilket har betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på kommunal nivå. Ett översilningskärr i öster berörs. Området är en mer eller mindre öppen våtmark, dock påverkad av dikning. Miljön är allmänt förekommande, flera fridlysta arter finns inom objektet.

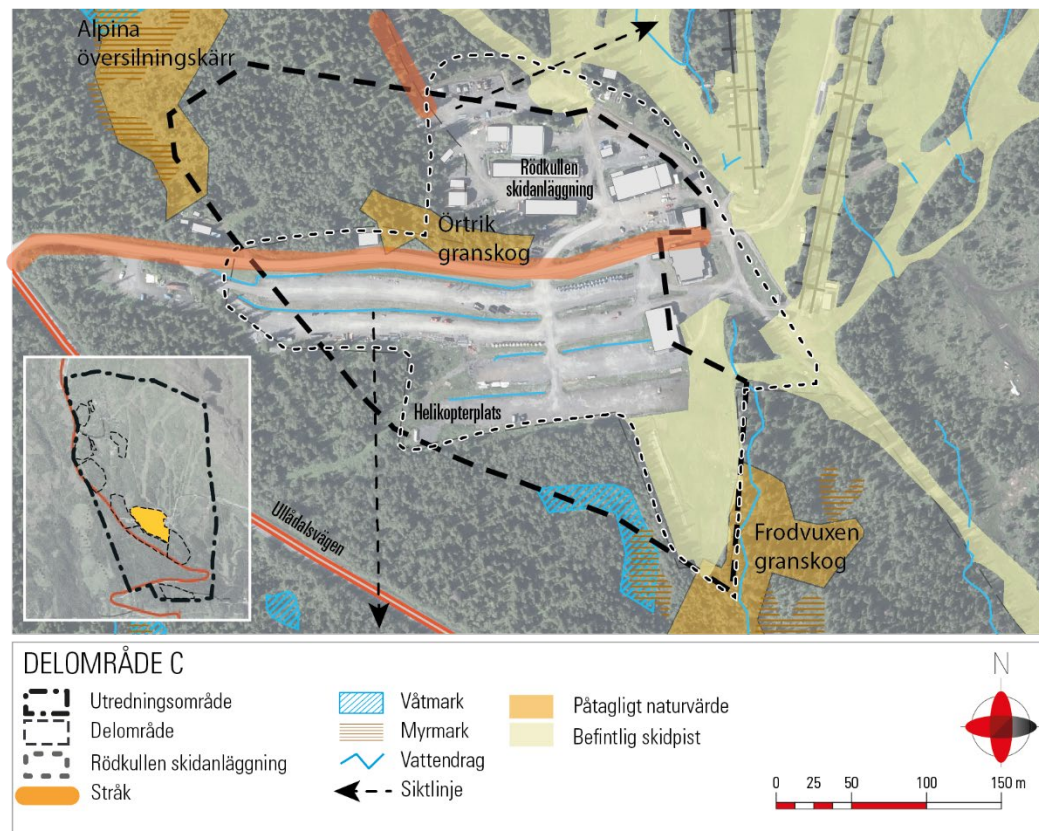
Landskapsbilden är mer eller mindre påverkad av tidigare exploatering. Undantaget är områdets nordvästra del som utgörs av allmän skogsmark utan något påtagligt upplevelsevärde.

4.4.3 Tålighet och känslighet

Området bedöms vara tåligt för förändring eftersom det ligger inkilat mellan Ullådalsvägen och nuvarande Rödkullens skidanläggning och delvis är exploaterat, vilket i hög grad påverkar landskapsbilden.

Ur naturmiljösynpunkt bedöms området vara känsligt eftersom det till stora delen ligger inom ett område med granskog med påtagligt värde.

4.5 DELOMRÅDE C

Figur 15. Delområde C som idag utgörs av Rödskullens skidanläggning.

4.5.1 Delområdets egenskaper och karaktär

Höjdskillnaden inom området sträcker sig från 600 m ö.h. till 645 m ö.h.

Området är idag huvudsakligen exploaterat av Rödskullens skidanläggning. Inom skidanläggningen finns en besöksparkering med cirka 500 platser, två större byggnader med bland annat värmestuga och restaurang samt ett område som används för skidområdets drift med uppställningsplats för pistmaskiner, verkstadsbyggnader och garage. I områdets nordvästra finns delvis opåverkad skogsmark med bitvis brantare partier.

I höjd med parkeringsytorna centralt i området ges utblickar åt söder mot Renfjället. Utblickar ges mot Åreskutan och Rödskullen som ligger nordost om området.

Figur 16. Parkeringsytor som är kopplade till skidanläggningen. Åreskutans lifts-system i bakgrunden.

4.5.2 Värden

Området berör en liten del ett mindre område av granskog med påtagliga naturvärden (klass 3). Skogen är påverkad av den kraftigt utbyggda omgivningen. Det finns viss avsaknad av död ved. Enstaka biotopkvaliteter förekommer med betydelse för biologisk mångfald. Ett översilningskärr berörs. Området är en mer eller mindre öppen våtmark, dock påverkad av dikning. Miljön är allmänt förekommande, flera fridlysta arter finns inom objektet.

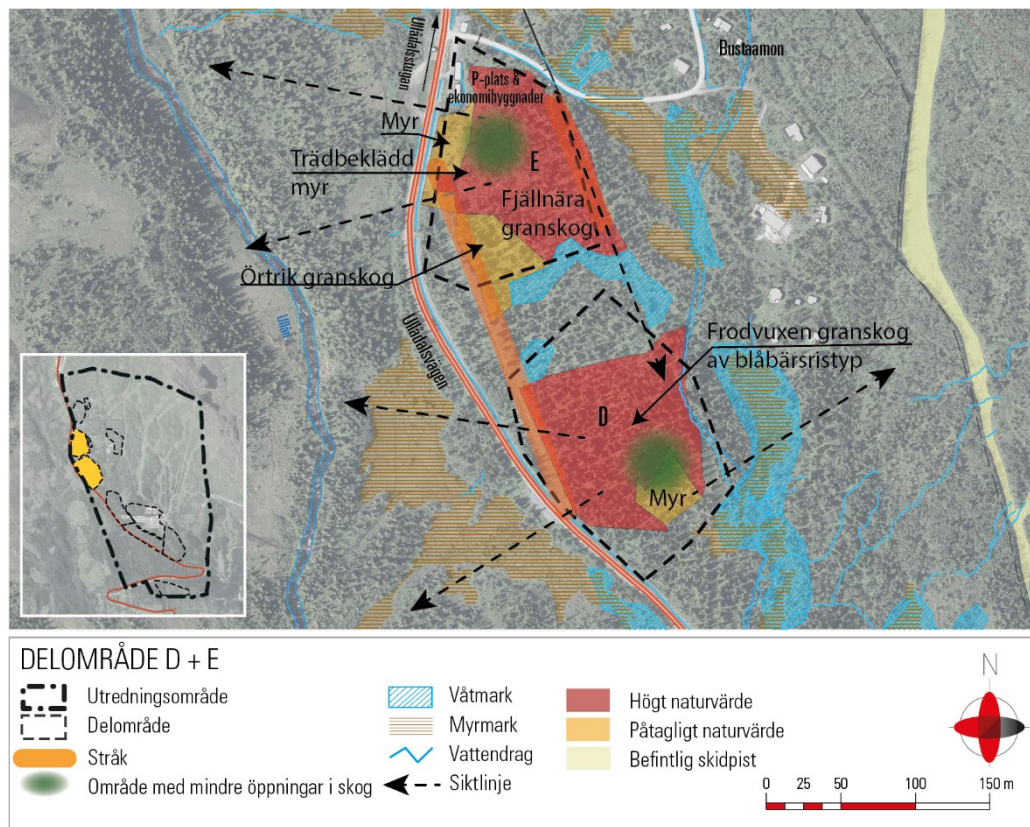
Landskapsbilden är mer eller mindre påverkad av tidigare exploatering. Undantaget är områdets nordvästra del som utgörs av allmän skogsmark utan något påtagligt upplevelsevärde.

4.5.3 Tålighet och känslighet

Området är till stora delar redan är exploaterat eller ligger i nära anslutning till redan ianspråktaga områden vilket gör att landskapsbilden är starkt påverkat. Området bedöms därför som tåligt för förändringar.

Ur naturmiljösynpunkt bedöms delområdet ha en viss känslighet då de naturvärden med påtagligt värde som återfinns i området riskerar att försvinna helt. Våtmarken är känslig och bör lämnas opåverkad.

4.6 DELOMRÅDE D + E

Figur 17. Delområde D och E i norra delen av utredningsområdet.

4.6.1 Delområdets egenskaper och karaktär

Höjdskillnaden inom området sträcker sig från 630 m ö.h. till 680 m ö.h. Terrängen är delvis flack, delvis finns partier med kraftigare lutning och berg i dagen. Området är bevuxet med blandskog bestående av björk och gran, övervägande gran. Ett mosaiklandskap med på många håll öppna partier med örtrik vegetation som förmodligen är rester från när området nyttjats för bete. Området gränsar i väster till Ullådalsvägen. I västra och östra delen av området löper ledningsgator efter nedgrävda ledningar. En parkeringsyta och ett par ekonomibyggnader ligger i områdets norra del.

Västerut från området ges fina utblickar mot Mullfjället liksom söderut mot Renfjället.

Figur 18. Vy mot Åreskutan taget från myren i delområde D.

4.6.2 Värden

I området finns granskogar, myrar, mindre vattendrag och fjällnära granskog, flera av dessa miljöer har pekats ut i naturvärdesinventeringen med höga värden. Granskogarna utgör viktiga livsmiljöer för fågelarter, insekter och växtarter och är av stor betydelse för att upprätthålla den biologiska mångfalden då omgivande marker till viss del är avverkade eller ianspråktaga vilket medför svårigheter för arter att sprida sig. Bäckarna utgör spridningskorridorer genom landskapet och har även de betydelse för den biologiska mångfalden.

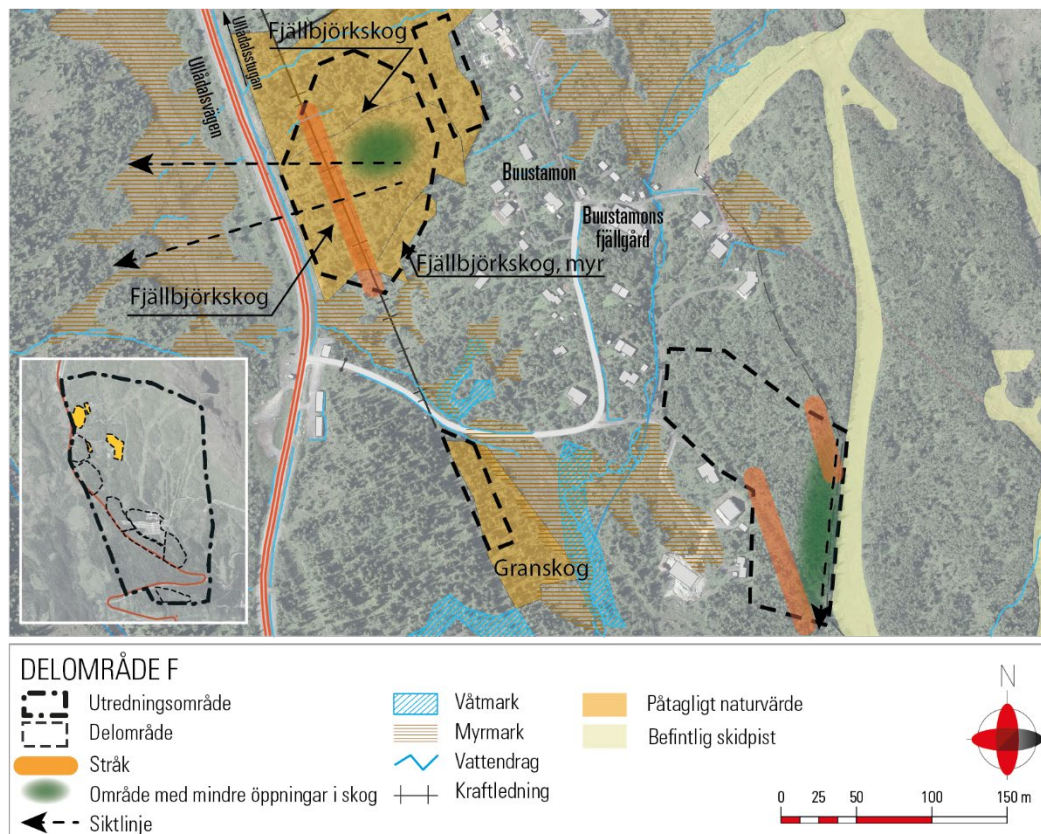
Landskapsbilden är tilltalande med mindre öppningar i skogsmarken och vackra vyer ges ut mot Mullfjället och Åreskutan.

4.6.3 Tålighet och känslighet

Området bedöms vara känsligt eftersom ny bebyggelse riskerar att hamna relativt högt i terrängen och därmed bli ganska exponerad. Den norra delen av delområde E bedöms som lite mer tålig för exploatering då ytan här redan är ianspråktagen av ekonomibyggnader och parkeringsytor. Detta gäller även området för ledningsstråket i delområdets västra del.

Ur naturmiljösynpunkt bedöms delområde D vara mycket känsligt då det förekommer naturvärden med höga värde som riskerar att gå förlorade. Inom delområde E finns naturmiljöer med påtagligt värde som även de riskerar att helt försvinna.

4.7 DELOMRÅDE F

Figur 19. Delområde F.

4.7.1 Delområdets egenskaper och karaktär

Delområdet består av fyra mindre områden. Höjdskillnaden sträcker sig från 670 m ö.h. till 720 m ö.h. Terrängen sluttar, ställvis är lutningen ganska stor, något flackare i området närmast skidpisten. Marken är jämnt bevuxet med huvudsakligen av fjällbjörkskog med inslag av gran. Ett par smala stråk med öppen terräng löper i nordvästlig-sydöstlig riktning. På många håll öppna partier med örtrik vegetation som är rester från äldre slättermarker. Områdena gränsar till fritidsbebyggelsen och Buustamons fjällgård. Bebyggelsen är gles och insprängd i skogen. Rakt genom området går en mindre kraftledning i nord-sydlig riktning. I väster löper Ullådalsvägen, i öster gränsar området till en skidpist.

Från området ges fina utblickar västerut mot Mullfjället och söderut mot Renfjället.

Figur 20. Öppna partier med örtrik vegetation. Vy mot Renfjället strax öster om delområde F.

4.7.2 Värden

I nordväst finns påtagliga naturvärden (klass 3), i form av fjällbjörkskog, myr och granskog. I sydöst finns inga utpekade naturvärdesobjekt. Fjällbjörkskogen är känslig för påverkan på luftfuktighet något som kan förändras om angränsande områden ianspråk tas. Även avverkning av träd vilket orsakar kontinuitetsbrott är något som kan påverka denna naturtyp negativt. Inom naturtypen förekommer fridlysta arter den hotade arten Norsk Näverlav. Enstaka biotopkvaliteter förekommer som har betydelse för den biologiska mångfalden. Granskogen hyser flera naturvårdsarter. Det finns rikligt med gamla kjolgranar som erbjuder skydd för skogens smådjur och livsmiljöer för lavar, svampar och mossor som kan agera gömställe för insekter.

Landskapsbilden är tilltalande med mindre öppningar i skogsmarken och vackra vyer ut mot Mullfjället. Fjällbjörkskogen bidrar positivt till upplevelsen av landskapet.

4.7.3 Tålighet och känslighet

Området bedöms vara känsligt eftersom ny bebyggelse riskerar att hamna relativt högt i terrängen och därmed bli ganska exponerad. Området närmast skidpisten är dock något mindre känsligt då terrängen är flackare här än i övriga området.

Ur naturmiljösynpunkt bedöms delområdet vara relativt känsligt då det förekommer naturmiljöer med sammanhängande ytor med påtagligt värde som riskerar att försvinna.

4.8 SAMLAD BEDÖMNING AV DELOMRÅDENAS TÅLIGHET OCH KÄNSLIGHET

Föreslagna exploateringsområden har i möjligaste mån lokaliserats med hänsyn till natur- och kulturvärden inom det område som är avgränsat för planprogrammet. Inga fornlämningar eller övriga lämningar av kulturhistoriskt värde påverkas. Viss naturmark har bedömts som mer känslig än andra på grund av att naturvärdena klassats med höga värden eller att hela områden riskerar att försvinna eller splittrats.

Generellt gäller att det från de allra flesta områden ges fina utblickar mot Mullfjället, Rödkullen och Åreskutan vilket ger positiva upplevelser för landskapsbilden.

Sett till tålighet och känslighet bedöms delområde D och E i norra delen av programområdet vara känsligast av samtliga delområden. Dels riskerar ny bebyggelse att hamna relativt högt i terrängen och därmed bli ganska exponerad. Dels kan påverkan på naturmiljön blir stor för dessa två områden, naturvärden av höga och påtagliga värden riskerar att förvinna helt. Dessutom består områdena av relativt orörd naturmark som är känslig för exploatering. Inpassning av bebyggelsen i terrängen med gles placering och så att inte alltför stora sammanhängande ytor riskeras att skapas, är viktigt att ta hänsyn till i nästa detaljplaneskede.

Delområde F bedöms också vara känsligt men ändå något tåligare för förändring än område D och E. Det beror på att terrängen invid skidpisten är något flackare och därmed påverkar landskapsbilden något mindre och att naturmiljön är något mindre känslig här än längre söderut. Området består liksom delområdena D och E av relativt orörd naturmark som är känslig för exploatering.

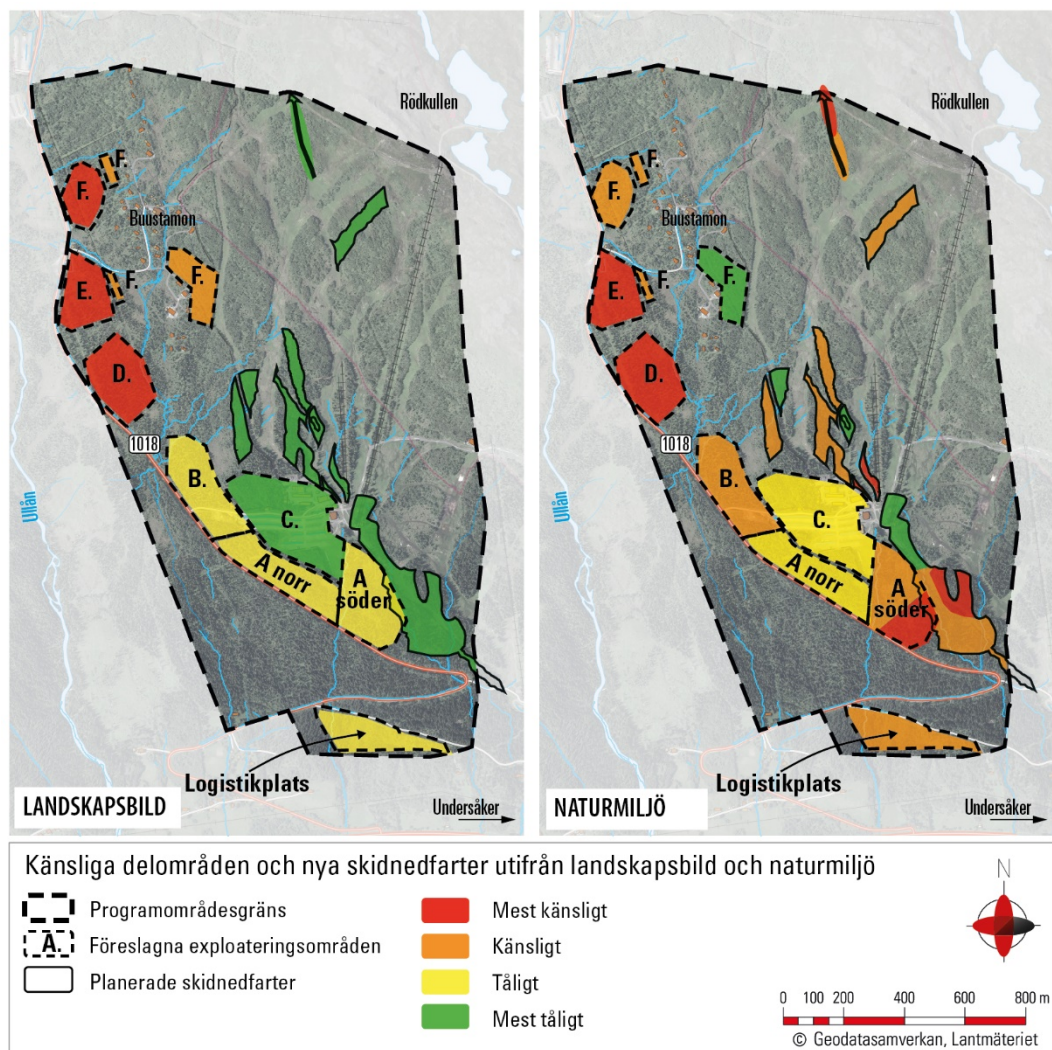
Tåligare än delområde F bedöms de områden som omger den planerade centrumkärnan för Rödkullen att vara, det vill säga delområde A. södra, A. norra och delområde B. Det beror på att områdena angränsar till redan ianspråktagen mark och ligger inkilade mellan Ullådalsvägen och nuvarande Rödkullens skidanläggning, vilket i hög grad påverkar landskapsbilden. Naturmiljön i området är dock känslig då miljöer med höga och påtagliga värden riskerar att försvinna. Dessutom finns det till viss del områden av relativt orörd naturmark som är känslig för exploatering.

Tåligare än områdena som ligger runt centrumkärnan bedöms delområde Logistikplats att vara. Det beror på att ytan ligger längre ner i terrängen och området blir därmed inte lika exponerat i landskapet. Naturmiljön i området är dock känslig då miljöer med påtagliga värden riskerar att försvinna. Området består idag av orörd naturmark.

Delområde C bedöms vara tåligast av samtliga områden. Området är redan till stora delar exploaterat av befintlig skidanläggning Rödkullen, vilket medfört att landskapsbilden är starkt påverkad. Mindre ytor med känslig naturmiljö finns dock i området där påtagliga naturvärden riskerar att försvinna.

Sammanfattningsvis bedöms områdena i norr (E och D) vara känsligast för förändring vilket beror på att naturmarken är orörd, det höga läget gör att bebyggelsen riskerar att exponeras samt att naturmiljöer i området har höga naturvärden som kan förlorade. Därefter följer delområde F i fråga om känslighet som är något tåligare än D och E då naturmiljön här inte hyser lika höga värden och exponeringen i landskapet inte blir lika framträdande. Delområdena kring centrumkärnan (A. södra,

A. norra och B) bedöms som relativt tåliga då de till stora delar ligger i anslutning till redan ianspråktagen mark. Ungefär samma tålighet som dessa områden bedöms Logistikplatsen i söder ha. Tåligast bedöms området för Rödskullens centrumkärna vara som idag är exploaterat.

Figur 21. Bedömd känslighet utifrån landskapsbild respektive naturmiljö.

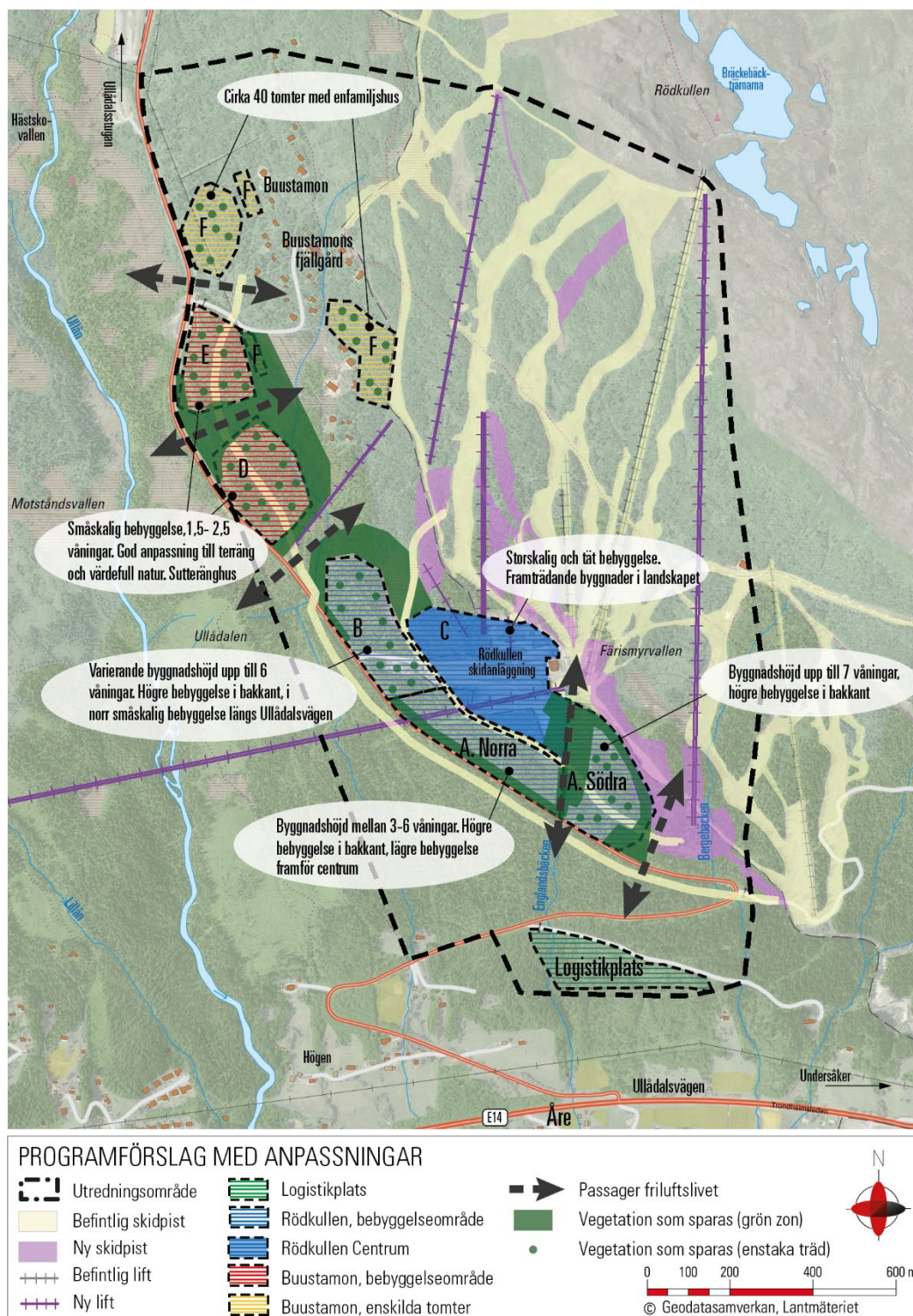
DEL 2 KONSEKVENSANALYS

5 PROGRAMFÖRSLAG

Under arbetet med planprogrammet har lokalisering och utformning av ett struktur- och bebyggelseförslag inom programområdet studerats⁶. Förslaget har tagits fram utifrån de förutsättningar som finns i landskapet i form av terrängförhållanden, landskapsbild, natur- och rekreationsvärden. Anpassningar har under arbetets gång gjorts för att minimera påverkan på landskapet och naturmiljön framförallt med gröna zoner som sparas mellan bebyggelseområden och inom områden för att minimera påverkan på naturmiljön, landskapsbilden och det rörliga friluftslivet, se Figur 22.

Bebyggelsen har fördelats mellan åtta delområden som från söder till norr omnämns som Logistikplats, A. södra, A. norra, B, C, D, E och F. Nedan följer en sammanfattning programförslaget, för ett mer detaljerat förslag hänvisas till planprogrammets planbeskrivning.

⁶ White Arkitekter, Områdesbeskrivning Rödskullen, 2021-03-09

Figur 22. Kartan visar programförslaget och de anpassningar som gjorts för att minimera påverkan på naturmiljön, landskapsbilden och det rörliga friluftslivet.

5.1.1 Bebyggelse och vegetation

Generellt gäller att programförslaget föreslår en högre exploatering i områden där marken redan är ianspråktagen och att våtmarker, bäckar och naturmiljöer undviks i den mån det anses vara möjligt. Vegetation sparas genom att gröna zoner skapas mellan bebyggelsen för att tillgängliggöra naturmarker och det rörliga friluftslivet samt mellan planerade bebyggelse och Ullådalsvägen för att minska bebyggelsens exponering ut i landskapet.

Bebyggelseområdena har delats upp i två områden där Rödkullens nya centrum utgör kärnan (C). Här föreslås stora byggnadskroppar såsom hotell, butiker och restauranger. Runt en större upphöjd torgyta placeras högre och tät bebyggelse, mer framträdande i landskapet än i övriga programområdet. Parkeringsytor görs med överbyggnad bland annat under torgytan. Ett familjeområde med barnbackar föreslås i norra delen av området. Runt omkring centrumkärnan skapas områden med bebyggelse där byggnadshöjderna varierar mellan 3-7 våningar och där anpassningar görs till landskapsbild och omgivande trädhöjder för att smälta in i landskapet (A. södra, A. norra samt B). Högre bebyggelse läggs i bakkant, lägre bebyggelse närmast centrum och småskalig bebyggelse placeras närmare Ullådalsvägen. Trädzoner runt områdena sparas liksom träd och naturmark så långt det är möjligt inom områdena. Vegetation kring Englandsbäcken behålls vilket ger goda möjligheter för det rörliga friluftslivet att passera genom området.

Längre norrut längs med Ullådalsvägen föreslås ytterligare ett par områden med fritidshus (D och E). Områdena ligger väster om befintlig bebyggelse i Buustamon och bedöms utgöra en brygga mellan Rödkullen och de enskilda husen i Buustamon. Bebyggelsen är småskalig med högst 2 våningar och placeras utifrån terräng och värdefull naturmiljö som finns i just denna del av programområdet. Av den anledningen sparas så långt som möjligt naturmark inom området.

Längst i norr medger programmet cirka 40 tomter med enfamiljshus som placeras spritt för att minimera avtryck i naturen och i landskapet, anpassningar görs utifrån terräng och naturvärden (F). Vegetation på tomter och i området sparas (skyddas) och nya vägar anpassas till befintligt vägnät för att minimera markarbeten. Befintlig verksamhet och områden som används för skidområdets drift föreslås flyttas från nuvarande läge vid Rödkullens skidanläggning för att ge plats åt barnbacke och familjeområde. Logistikverksamheten föreslås placeras till ett område längst ner i söder (Logistikplats). Där anläggs uppställningsplats för pistmaskiner, verkstadsbyggnader och garage mm.

5.1.2 Lifter, pistnedfarter och skidvägar

För att möjliggöra en utveckling av Rödkullen som nytt skidområde behöver nya liftar och pistnedfarter anläggas, se Figur 22. Pistnedfarterna lokaliseras till största delen i anslutning till befintliga pistnedfarter norr om Rödkullens centrum och blir en tillgång för det planerade familjeområdet. 6 nya liftar finns med i förslaget, varav en gondollift.

Möjligheten till ski in/ski out har varit en viktig aspekt vid utformningen av bebyggelseområdena, något som i förslaget har resulterat i två skidvägar som löper genom samtliga bebyggelseområdena. Förslaget anger att planskilda kopplingar i form av planskilda gångförbindelser ska säkerställas i områden där bebyggelse ligger på vardera sida om skidvägen. Det gäller även kopplingar från ytterområdena in till Rödkullens centrum.

6 KONSEKVENSER

6.1 NYA LIFTAR, SKIDVÄGAR OCH PISTER

Angöring av skidvägarna kan påverka landskapet negativt genom till exempel avverkning av skog som lämnar sår i landskapet. Påverkan på landskapsbilden bedöms dock som liten då vägarna är såpass smala att de förmodligen inte blir speciellt synliga i landskapet och därmed döljs av omgivande skog. Skidvägarna kommer dock att skära igenom värdefulla skogsmarker med höga värden och passera över vattendrag och bedöms därmed påverka naturmiljön negativt. Under förutsättning att anpassning görs till känslig vegetation bedöms anläggandet av skidvägar ge små negativa konsekvenser.

Befintliga nedfarter finns redan och det tillägg som nya nedfarter innebär bedöms ge lite påverkan på landskapsbilden. Skidpisterna sticker inte ut så tydligt i landskapet eftersom de inte är naturfrämmande, som exempelvis hårdgjorda ytor är. Stolpar, kabiner och korgar (liftanläggningar) utgör ett mer iögonfallande inslag än själva pisterna och kan därmed ge lite negativ påverkan på landskapsbilden. Viktigt i detta fall är stolparnas höjd och omfattning. Nedfarter och liftanläggningar kommer dock att påverka skog- och myrmarker med höga respektive påtagliga värden vilket påverkar naturmiljön negativt. Granskog med äldre individer riskerar att gå förlorade vilket medför lokalt stora negativa konsekvenser. Under förutsättning att hänsyn och anpassning görs till samtliga naturvärden vid anläggandet av liftar (stolpangöring), bedöms dock de negativa effekterna att mildras. Sammantaget bedöms nedfarter och liftanläggningar ge måttlig negativa konsekvenser.

Sammantaget bedöms nya liftar, skidvägar och pister ge måttliga negativa konsekvenser för landskapet.

6.2 DELOMRÅDEN

6.2.1 Logistikplats

Byggnader för den typ av verksamhet som planeras i området tenderar att lämna stora avtryck i landskapet genom taktor, uppställningsplatser, hårdgjorda ytor, stora "tältbyggnader" etc. Detta styrs i viss mån av utformning av byggnaderna; höjd och utbredning. Risk finns alltså för negativ påverkan på landskapsbilden men detta kan mildras genom att högre befintlig vegetation sparas runt planerade byggnader och området. Logistikplatsen bedöms inte vara speciellt exponerad från vare sig söder eller norr då stora skogsområden döljer ytan. Bedömningen blir därför att den negativa påverkan på landskapsbilden inte blir alltför stor. De negativa konsekvenserna av bebyggelseförslaget bedöms som små.

Eftersom det finns påtagliga naturvärden i området bedöms programförslaget ge måttliga negativa konsekvenser för naturmiljön. Exploatering av området närmast Englandsbäcken bör undvikas för att inte ytterligare medföra negativa effekter på miljön. Området består av orörd naturmark som är känslig för exploatering.

Programförslaget bedöms sammantaget medföra små-måttliga negativa konsekvenser för landskapsbilden.

6.2.2 Delområde A. södra

Området ligger till viss del i anslutning till redan ianspråktagen mark. Förslaget innebär hög bebyggelse med upp till sju våningar. Anpassning till omgivande vegetation som är hög, upp till 20 meter, och som enligt förslaget ska sparas, bedöms dock mildra den negativa effekten på landskapsbilden. Det gör även sparade mindre träd och naturmark i området, hur stora ytor som avverkas spelar roll för påverkan. Konsekvenserna av bebyggelseförslaget bedöms bli måttligt negativa för landskapsbilden.

Eftersom det finns påtagliga och höga naturvärden i området kan exploateringen ge måttliga-stora negativa konsekvenser för naturmiljön, detta beror på hur bebyggelsen placeras i relation till naturvärden vilket görs efter ytterligare fältinventering i detaljplaneskedet. Dessutom består området av orörd naturmark. Befintligt gångstråk kan påverkas negativt då stråket hamnar närmare bebyggelse vilket kan göra det mindre attraktivt. Sparad naturmark och släpp mellan bebyggelseområden tillgängliggör det rörliga friluftslivet på ett positivt sätt.

Programförslaget bedöms sammantaget medföra måttliga-stora negativa konsekvenser för landskapet.

6.2.3 Delområde A. norra

Området ligger i anslutning till redan ianspråktagen mark. Förslaget innebär bebyggelse med 3-6 våningar. Skog längs med Ullådalsvägen sparas liksom i anslutning till Englandsbäcken. På så vis mildras effekterna eftersom byggnaderna inte blir lika framträdande i landskapet. Konsekvenserna av bebyggelseförslaget bedöms bli små-måttliga negativa för landskapsbilden.

Under förutsättning att naturvärden längs med Englandsbäcken lämnas opåverkade, bedöms konsekvenserna bli små för naturmiljön.

Sparad naturmark längs med Englandsbäcken tillgängliggör det rörliga friluftslivet på ett positivt sätt.

Programförslaget bedöms sammantaget medföra små-måttliga negativa konsekvenser för landskapet.

6.2.4 Delområde B

Området ligger i anslutning till redan ianspråktagen mark. Förslaget innebär bebyggelse med upp till 6 våningar. Hög bebyggelse föreslås i bakkant och småskalig bebyggelse närmare Ullådalsvägen. Påverkan på landskapsbilden begränsas genom att skog längs med Ullådalsvägen sparas längst i norr samt öster och norr om bebyggelsen liksom inne i området. Det minskar bebyggelsens exponering mot Ullådalsvägen och byggnaderna blir inte lika framträdande i landskapet vilket mildrar de negativa effekterna. Längre söderut längs Ullådalsvägen riskerar bebyggelsen att framträda tydligare men i och med att terrängen inte är så brant här, bedöms inte effekterna bli så stora. Konsekvenserna av bebyggelseförslaget bedöms bli små-måttliga negativa för landskapsbilden.

Området med granskog med påtagligt värde påverkas av förslaget vilket bedöms ge måttliga negativa konsekvenser för naturmiljön. Området består till viss del av orörd naturmark som är känslig för exploatering. Sparad naturmark norr om området tillgängliggör det rörliga friluftslivet på ett positivt sätt. Likaså ger sparad naturmark inom området goda möjligheter att passera förbi bebyggelsen.

Programförslaget bedöms sammantaget medföra måttliga negativa konsekvenser för landskapet.

6.2.5 Delområde C

Förslaget innebär en tätare bebyggelse med framträdande byggnader i landskapet. Underbyggd torgyta med parkeringsgarage möjliggör att stora parkeringsytor undviks vilket är positivt ur ett landskapsbildsperspektiv. Då större delen av området redan är ianspråktaget av befintlig skidanläggning bedöms konsekvenserna av bebyggelseförslaget bli små negativa.

Naturmiljön i området kan påverkas negativt. Förslaget innebär att endast enstaka träd och naturområden kan sparas. Området är idag tämligen exploaterat och avsaknaden av naturvärden är därför påtaglig. De få naturvärden som finns bevarade är redan påverkade av omgivande verksamheter och infrastruktur. Hela naturvärdesområdet kommer med förslaget att försvinna vilket bedöms ge måttliga negativa konsekvenser för naturmiljön. Under förutsättning att våtmarken i söder lämnas opåverkad, bedöms sammantaget konsekvenserna bli små för naturmiljön.

Programförslaget bedöms sammantaget medföra små negativa konsekvenser för landskapet.

6.2.6 Delområde D och E

Förslaget innebär en småskalig bebyggelse mellan upp till 2,5 våningar som placeras utifrån terrängens beskaffenhet och värdefull vegetation. Där terrängen medger kan byggnader placeras i suterräng. Med detta förslag bedöms landskapsbilden bli måttligt negativt påverkad eftersom husen riskerar att bilda större sammanhängande exploaterade ytor. Om husen placeras glesare i terrängen och mer naturmark sparas mellan byggnaderna, kan de negativa konsekvenserna mildras. Stor vikt av byggnadernas placering ska enligt förslaget läggas i detaljplaneskedet. Konsekvenserna av bebyggelseförslaget bedöms bli måttligt negativa för landskapsbilden.

Stora sammanhängande naturmiljöer med höga värden däribland myrmarker och granskog, riskerar att gå förlorade. Området består av orörd naturmark som är känslig för exploatering vilket bedöms ge stora negativa konsekvenser på naturmiljön. Sparad naturmark och släpp mellan bebyggelseområden tillgängliggör det rörliga friluftslivet på ett positivt sätt.

Programförslaget bedöms sammantaget medföra måttliga-stora negativa konsekvenser för landskapet.

6.2.7 Delområde F

Förslaget innebär cirka 40 tomter med enfamiljshus som placeras varsamt i terrängen och med hänsyn till naturvärden. Bebyggelsen och tomtmarkens avtryck i naturen och landskapet ska minimeras och döljas i landskapsbilden. Påverkan på landskapsbilden bedöms därför bli liten och därmed blir konsekvensen för landskapsbilden liten negativ.

Förslaget riskerar att splittra sammanhängande naturmiljöer med påtagliga värden främst fjällbjörkskog. Området består av orörd naturmark som är känslig för exploatering vilket bedöms ge måttliga negativa konsekvenser på naturmiljön. Förslaget innebär dock att vegetation ska sparas (skyddas) inom bebyggelsen/tomterna vilket medför att de negativa effekterna för naturmiljön kan mildras och bli mindre. Konsekvenserna bedöms därmed som små-måttligt negativa. Sparad naturmark och släpp mellan bebyggelseområden tillgängliggör det rörliga friluftslivet på ett positivt sätt.

Programförslaget bedöms sammantaget medföra små-måttliga negativa konsekvenser för landskapet.

6.3 SAMLAD BEDÖMNING

Programförslaget bedöms ge mest negativa konsekvenser för områdena D och E i norr vilket beror på att tidigare orörd mark med höga naturvärden tas i anspråk. Områdena blir dessutom relativt exponerade i landskapet. Område F riskerar även det att exponeras i landskapet men här är naturvärdena inte lika höga vilket gör att något mindre negativa konsekvenser uppstår.

De negativa konsekvenserna för områdena kring centrumkärnan bedöms bli relativt likvärdiga och måttligt negativa. Minst konsekvenser uppstår för område A. norra eftersom området ligger inklämt mellan Ullådalsvägen och redan exploaterade ytor. Område A. södra bedöms vara något mer känslig då det finns mer värdefull naturmiljö här som riskerar att försvinna. Område B bedöms få måttligt negativa konsekvenser. Vad gäller logistikplatsen bedöms den också få måttligt negativa konsekvenser eftersom bebyggelsen blir mindre exponerad då den kommer att döljas av omgivande hög skog.

Programförslaget bedöms ge minst negativa konsekvenser för centrumkärnan område C eftersom marken här redan är exploaterad i hög grad.

7 REFERENSER

Arkeologiceentrum. 2011. Rödkullen, arkeologisk utredning steg 1, 2011:22.

Sweco. 2017. Landskapsanalys Åredalen 2017-12-22.

White Arkitekter. 2021. Områdesbeskrivning Rödkullen, version 2021-03-09.

Väg & Miljö. 2020. Kärleväxtinventering, Rödkullen 2020.

Väg & Miljö. 2020. Naturvärdesinventering, Rödkullen 2020.

Väg & Miljö. 2020. Sammanställning av inventeringar, Rödkullen 2011-2019, 2020.

Åre kommun. 2016. Fördjupad översiktsplan för Åredalen, samrådsversion.

Åre kommun. 2012. Kommuntäckande översiktsplan.

Länsstyrelsen. Geodatakatalogen. <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/>
(Hämtad 2021-01-12).

